

№63 (3617)

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик расмий гезити

Шейшемби,
2024-жылдын
20-августу

ЭРКИН-ТОО

www.erkyn-too.kg

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек ЖАПАРОВ:

“КЫРГЫЗСТАН КЕЛЕЧЕГИ КЕҢ ӨЛКӨ ЭКЕНИН БҮТ ДҮЙНӨГӨ КӨРСӨТҮШҮБҮЗ КЕРЕК”

2-БЕТТЕ

Жогорку Кеңештин депутаты
Сүйүн ӨМҮРЗАКОВ:

“ЖАРАТЫЛЫШ КЫРСЫГЫНАН ЖАБЫРКАГАН ЖЕРЛЕРГЕ ЖАКШЫ ЖАРДАМ БЕРИЛҮҮДӨ”

3-БЕТТЕ

8-БЕТТЕ

Кыргыз күрөшү федерациясынын
президенти Рыскелди ШАМИЕВ:

“ДҮЙНӨ ЖҮЗҮНӨН ТАНДАЛГАН БАЛБАНДАР КЫРГЫЗ КҮРӨШҮНҮН ЧЕМПИОНАТЫНА КЕЛЕ ЖАТЫШАТ”

ИШ ЖУМА
www.erkyn-too.kg

БАТКЕНДЕ КЫРГЫЗ-ТАЖИК МАМЛЕКЕТТИК ЧЕК АРАСЫ БОЮНЧА ЖОЛУГУШУУ БОЛДУ

боюнча жумушчу топторунун жана топографиялык жумушчу топтордун кезектеги жыйыны Кыргыз Республикасынын Баткен облусунун Баткен шаарында болуп өттү.

Бул жолугушуунун жүрүшүндө тараптар талкууну улантып, калган тилкелерде кыргыз-тажик мамлекеттик чек ара сызыгынын өтүүсүн сыпаттоо боюнча сунуштар менен

алмашышты. Тараптар калган аймактарды сыпаттоо иштерин келээрки жумада Тажикстан Республикасынын аймагында боло турган кезектеги жолугушууда улантат.

Жолугушуунун жыйынтыгында тиешелүү протоколго кол коюлду. Жолугушуу достуктун жана өз ара түшүнүшүүнүн кырдаалында өттү.

Тараптардын жетишилген макулдашуусуна ылайык, 2024-жылдын 11-августунан 17-августуна чейин кыргыз-тажик мамлекеттик чек арасын демаркациялоо жана делимитациялоо боюнча Кыргыз Республикасынын жана Тажикстан Республикасынын Өкмөттүк делегацияларынын укуктук маселелер

КЫРГЫЗСТАНДЫН ИДПСЫНЫН КӨЛӨМҮ 677 МЛРД СОМДОН АШТЫ

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров 19-августта Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын кызматкерлери менен кеңейтилген жыйын өткөрдү. Жыйындын жүрүшүндө Акылбек Жапаров өлкөнүн алдына коюлган милдеттерди натыйжалуу ишке ашыруу үчүн Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын бардык түзүмдүк бөлүмдөрүнүн координацияланган ишинин маанилүүлүгүн белгиледи. Ал Администрациянын ишинин негизги аспектилери токтолуп, мыйзамды так сактоонун жана аткарылган иш үчүн жогорку жоопкерчиликти зарылдыгын белгиледи. “2024-жылдын январь-июль айларында Кыргызстандын ИДПсынын көлөмү 677 миллиард сомдон ашты, ал эми ИДПнын реалдуу өсүү темпи 8,7%ды түздү. Эгерде Кумтөрдүн салымын эске албасак, анда ИДПнын көлөмү реалдуу түрдө 10,6%га өстү, бул өлкөдөгү экономиканын олуттуу өсүшүн жана 2023-жылга салыштырмалуу өсүү темпинин тездегенин белгилейт. Дүйнөлүк туруксуздуктун жана чакырыктардын шартында мындай өсүш – экономика жөн эле ыңгайлашпастан, ал жаңы деңгээлге чыгып, чыныгы бурулушту көрсөттү” деди.

34 КИМДИН МҮДҮРҮЛҮҮГӨ АКЫСЫ ЖОК

Төрага Акылбек Жапаров жыйындын жүрүшүндө “Эч кимдин мүдүрлүгүгө акысы жок, артка кайтууга жол жок. Олку-солку болууга жана коркууга орун жок. Сиздер эртеңки күндүн ачкычын өзүңүздөрдүн колунузда кармап турасыздар, биз жаркын жана стабилдүү келечектин эшигин ачууга милдеттүүбүз. Сиз экөөбүз жөн гана мамлекеттик кызматкер эмеспиз. Биз Кыргыз Республикасынын келечегинин архитекторлорубуз. Ал эми тигил же бул милдеттерди кандай аткара турганыбыз тууралуу биздин урпактарыбыз бизди кандай эстээринен көз каранды” деди.

Акылбек Жапаров жакырчылык менен күрөшүү боюнча активдүү иштерди белгиледи. Маселен, 2022-жылы 111 миңге жакын аз камсыз болгон үй-бүлө болсо, 2024-жылы алардын саны 81 миң үй-бүлөгө азайган. Акыркы 3 жылда 13 миңге жакын үй-бүлө социалдык келишим менен камсыз болгон.

“Үстүбүздөгү жылы биз дагы 23 миң аз камсыз болгон үй-бүлөлөргө каражат бөлөбүз. Мындан тышкары Улуттук инвестициялык фонд түзүлүүдө, ал мамлекеттик ишканалардын ишинин натыйжалуулугун жана кирешелүүлүгүн жогорулатуу максатында алардын консолидацияланышына багытталган. Менеджменттин дүйнөлүк стандарттарына жооп бере турган жаңы башкаруу куралы киргизилет. Президенттин Администрациясынын кызматкерлеринин жөндөмдөрү жана компетенциялары бул жа-

ңычылдыктарга дал келүүгө жана өз ара байланышта болууга тийиш. Биз ар кандай тоскоолдуктарды жеңе аларыбызды бир нече жолу далилдедик. Эми кийинки деңгээлге көтөрүлүү убактысы келди. Биз ар кандай чакырыктарга жөн гана даяр экенибизди көрсөтпөстөн – биз аларды жаратууга, аныктоого, жеңүүгө убакыт келди. Сиздин ар бир кадамыңыз хирургдун кескенидей так болушу керек. Биз өзүбүздү жана жагдайды аябастан, чечкиндүү аракеттенүүгө милдеттүүбүз” деди Төрага.

СИЗДЕР “КӨРҮНБӨГӨН ФРОНТТУН ЖООКЕРЛЕРИСИЗДЕР”

“Мен ар дайым сандарды окуп, туура тыянак чыгара билүү – бул биздин мындан аркы ийгиликтерибиздин ачкычы экенин айтып келем. Сандар биздин аналитикалык куралыбыз жана стратегиялык чечимдерди кабыл алуу үчүн негиз болушу керек. Биз бул сандардын артында эмне турганын жакшыраак түшүнүшүбүз керек: кайсы тармактарда эң көп өсүш байкалууда, кайсы аймактар ИДПнын өсүшүнө олуттуу салым кошуп жатат жана мындан аркы өнүгүү үчүн күч-аракетибизди кайда топтошубуз керек.

Бул сандардан биз чыгарган тыянактар мындан аркы аракеттердин негизин түзүү керек” деп Акылбек Жапаров жыйын учурунда өз пикирин билдирди.

Ал ошондой эле Кыргызстан акырындык менен атаандаштыкка жөндөмдүү жана күчтүү мамлекеттердин башка “лигасына” өтүп бара жатканын, ошого жараша эл аралык каржы институттары менен өз ара аракеттенүү да сөзсүз түрдө өзгөрөрүн кошумчалады.

“Мен сиздерге жетекчи катары эмес, сиздер менен бир миссияны бөлүшкөн адам катары айтып жатам. Бул жерге Президенттин Администрациясынын кызматкерлери эле чогулган жок. Сиздер “көрүнбөгөн фронттун жоокерлерисиздер”, өлкөнүн тагдыры мойнунда турган сакчыларысыздар. Сиздердин ар бириңиздер мамлекеттик башкаруунун бардык механизм алдыга жылдырган негизги элементсиздер. Биз бул жерге чоң миссия менен келдик. Биз өлкөбүздүн жана элибиздин алдындагы ыйык милдетибизди аткарабыз” деди Акылбек Жапаров.

“БҮГҮНКҮ КҮНДӨ ӨЛКӨ КАЛКЫ БИЗДИ КОЛДОЙТ”

Эл бардык тармакта иштер жакшырып баратканын көрүп, сезүүдө.

Бизден темирдей эркти, дыкат тартипти, кынтыксыз эмгекти, чыныгы чечкиндүүлүктү, кайраттуулукту жана тарыхтын агымын өзгөртө турган иш-аракеттерге даярдуулукту талап кылган элибиздин бул “ишеним цифраларын” сактап, мындан ары дагы арттырышыбыз керек. Учурда профессионалдуулук менен гана чектелбестен бизден дагы көп нерсе талап кылынат. Биз тарыхый этапты басып өттүк – өлкөнүн ИДПсы 1 трлн 229 млрд сомду (13 млрд 981 млн АКШ доллары) түздү, бул өткөн жылдардагы көрсөткүчтөрдөн бир топ жогору. Акылбек Жапаров ошондой эле адам башына ИДПнын көлөмү дээрлик 2 миң долларды түзсө, 2020-жылы ал болгону 1230 долларды түзгөнүн кошумчалады.

“Миңдеген чакырым жол салынып, жүздөгөн мектептер ачылууда, жолчулар, энергетиктер үчүн атайын техникалар сатылып алынууда, ӨКМ атайын техникалар менен, шаарлар коомдук транспорттор менен толук камсыз кылынууда, бардык аймактарда аэропорттор курулууда, өлкө вертолеттор жана самолёттор менен камсыз болду. Фискалдаштыруу боюнча жүргүзүлгөн реформалар башаламан болгон жок. Алар дыкат текшерилген, илимий негизделген ыкмалар менен колдоого алынган жана фискалдык кызматтардын практикалык тажрыйбасы менен иштелип чыккан” деди Төрага.

“КЫРГЫЗСТАН ӨЗҮН ДҮЙНӨГӨ ЧОҢ АМБИЦИЯЛАРЫ БАР, ТҮПТӨЛГӨН ӨЛКӨ КАТАРЫ БИЛДИРҮҮГӨ ТИЙИШ”

“Учурдагы реалдуулуктун чегинен чыгуу зарыл болгон мезгил келди, Камбар-Ата-1 ГЭСин, “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жолун куруу сыяктуу ири долбоорлорду ишке ашырууга даяр өлкө катары Кыргызстан өзүн дүйнөгө чоң амбициялары бар, түптөлгөн өлкө катары билдирүүгө тийиш”. Бул тууралуу Акылбек Жапаров жыйын учурунда билдирди.

Акылбек Жапаров өлкөнүн өнүгүүсүнүн жаңы этабы курулуп жат-

канын белгиледи. Ал азыркы Кыргызстандын заманбап эгемендүүлүгүнүн жана мамлекеттүүлүгүнүн калыптанышынын маанилүү этабы болгон Кара-Кыргыз автономдуу облусунун түзүлгөндүгүнүн 100 жылдыгынын алкагында быйыл ири долбоорлор ишке ашырылып жатканын, анда 100дөн ашык өнөр жай ишканалары жана 100 социалдык объект ишке киргизилерин эске салды. Ал ошондой эле Moody’s, Standard & Poor’s жана Fitch агенттигинин суверендүү рейтингдеринде Кыргызстандын позициясын бекемдөөнүн маанилүүлүгүн белгиледи.

“Биздин милдет – бул рейтингдерде өлкөнүн позициясын жакшыртуу, инвестиция тартуу жана кызматташуу үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү ачуу. Биздин реформалардын, прогресстин жана жакшы жакка умтулуунун натыйжасын дүйнө көрүшү үчүн биз колдон келгендин баарын кылышыбыз керек. Биздин стратегиялык максат – өлкөнүн стабилдүүлүгүн жана гүлдөп өнүгүүсүн камсыз кылууга умтулуу. Биз Давос Дүйнөлүк Экономикалык Форуму, Дубайдагы Дүйнөлүк Өкмөттүк Саммити, Азия жана дүйнө өлкөлөрүнүн ортосундагы диалог үчүн эң чоң аянтча болгон Боаодогу (Кытай) Азия экономикалык форуму сыяктуу аянтчаларда катышууга умтулушубуз керек. Биз аны менен токтоп калбастан, жетишкендиктерибизди, амбицияларыбызды, реформаларга берилгендигибизди жана кызматташууга даяр экенибизди дүйнөгө көрсөтүү менен өзүбүздүн уникалдуу көз карашыбызды жана тажрыйбаны алып чыгышыбыз керек. Бул жөн гана өзүбүздү билдирүү эмес, маанилүү байланыштарды түзүүгө, инвестиция тартууга, стратегиялык өнөктөштүккө жетишүүгө мүмкүнчүлүк” деди ал.

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Кыргызстан 2030-жылга чейин БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарына жетүү боюнча алдыкы 30 өлкөнүн катарына кириши, ошондой эле 2030-жылга чейин ИДПнын көлөмүн 30 млрд долларга жеткирүүсү керектигин эске салды.

Төрага Акылбек Жапаров өз сөзүндө Президенттин Администрациясынын кызматкерлеринен максималдуу берилгендик, чыгармачылык мамиле жана жогорку натыйжаларга жетүү үчүн дайыма умтулуу талап кылынарын белгиледи.

“Бизди алдыда көп иштер күтүп турат, бирок биздин команда Президенттин жетекчилиги алдында алдыга койгон максаттарга жетип, Кыргызстанды жаңы деңгээлге чыгарарына ишенем. Биз ар бир кадамыбыз, ар бир чечимибиз менен жарандарыбыздын бакубаттуулугун жогорулатууга, өлкөнүн дүйнөлүк аренадагы позициясын бекемдөөгө багытталгандай иштейли. Кыргызстандын чоң мүмкүнчүлүктөрү бар, келечеги кең өлкө экенин бүт дүйнөгө көрсөтүшүбүз керек. Аракет кылуу мезгили келди!” деп сөзүн жыйынтыктады Акылбек Жапаров.

Даярдаган
Бахпурбек АЛЕНОВ

Мамлекеттин карамагына кайтарылды

Раззаков шаарындагы С.Сыдыков атындагы борбордук парктын аймагындагы жалпы аянты 0,053 гектар жер тилкесин мыйзамсыз жеке менчикке өткөрүп берүү фактысы аныкталып, тергөөнүн негизинде мыйзамсыз жеке менчикке алынган жер тилкесинин ээси жалпы баасы 54 млн 859 миң сомду түзгөн жер тилкесин Раззаков мэриясынын карамагына өз ыктыяры менен кайтарып бергенин Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинен билдиришти. Учурда бул жерде мейманкана бизнеси жайгашкан, ошондой эле мектепке чейинки жеке менчик мекеме иштейт.

Автоунааны камсыздандыруу керек

Кыргызстанда автоунааларды кайра каттоо учурунда милдеттүү түрдө камсыздандыруу (ОСАГО) тууралуу токтомду Министрлер Кабинети кабыл алды. Ага ылайык, унааны кайра каттоодо анын милдеттүү түрдө камсыздандыруудан өткөнү тууралуу документ – ОСАГО полиси болушу абзел. Мамлекеттик каржылык көзөмөл мекемесинин маалыматына караганда, автоунааларды камсыздандыруу полисинин баштапкы баасы 1680 сом. Төлөм машиненин түрүнө, айдоочунун жашы менен тажрыйбасына жана ал жол кырсыктарына канчалык көп учураганына жараша өзгөрүлөт.

Зулпукаар САПАНОВ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕҢЕШИНДИН ДЕПУТАТЫ М.А. АБДАЛИЕВДИН ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН МӨӨНӨТҮНӨН МУРДА ТОКТОТУУ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

«Ата-Журт Кыргызстан» парламенттик фракциясынан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты Мейкинбек Акимович Абдалиевдин ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу боюнча келип түшкөн жеке арызынын негизинде, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 79-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктуна, «Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 65-беренесинин 4-бөлүгүнүн 1-пунктуна, «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутатынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесинин 1-бөлүгүнүн 1-пунктуна, 2-бөлүгүнө ылайык, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

- «Ата-Журт Кыргызстан» парламенттик фракциясынан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты Мейкинбек Акимович Абдалиевдин ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулсун.
- Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты Мейкинбек Акимович Абдалиевдин күбөлүгү анык эмес деп табылсын.
- Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.
- Бул токтомдун көчүрмөсү Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине жиберилсин.
- Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.У. Шайназаровго жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н. ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2024-жылдын 19-августу, №98

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕҢЕШИНДИН ДЕПУТАТЫНЫН БОШ КАЛГАН МАНДАТЫН ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттык мандаты бош калгандыгына байланыштуу, «Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 21-беренесинин 11-бөлүгүнө, 65-беренесинин 3, 4-1 бөлүктөрүнө, «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 4, 8-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

- Эгембердиев Арсланбек Абдыкайымович «Ата-Журт Кыргызстан» саясий партиясынын талапкерлеринин тизмесинен Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин шайланган депутаты деп таанылсын.
- Эгембердиев Арсланбек Абдыкайымович Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты болуп катталсын.
- Эгембердиев Арсланбек Абдыкайымовичке белгиленген үлгүдөгү күбөлүк жана төш белги берилсин.
- Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.
- Бул токтомдун көчүрмөсү Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине жиберилсин.
- Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.У. Шайназаровго жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н. ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2024-жылдын 19-августу, №99

Жогорку Кеңештин депутаты, милициянын генерал-майору Сүйүн ӨМҮРЗАКОВ:

“МАМЛЕКЕТ СПОРТКО БОЛГОН КОЛДООСУН ЭҢ ЖОГОРКУ ДЕҢГЭЭЛДЕ КӨРСӨТТҮ”

Ушул күндөрү өлкөбүздүн түштүк аймактарында эл менен жолугушуу өткөрүп, карапайым шайлоочуларынын көйгөйлөрүн жеринде көрүп жүргөн Сүйүн Абдылдаевич менен байланышып, айрым соболдорубузга жооп алдык. Милициянын генерал-майору укук коргоо органдарынын ардагерлери боюнча да суроолорубуздан кыйгап өтпөй, бардыгына иретти менен жооп узатты.

- Сүйүн Абдылдаевич, учурда эл өкүлү катары аймактардагы шайлоочуларыңыз менен жолугуп жүргөн экенсиз. Айтыңызчы, карапайым элибиз эл өкүлү менен кандай көйгөйлөрүн талкуулап жатышат?

- Учурда мен да Жогорку Кеңештин башка депутаттарынын катарында аймактардагы шайлоочулар менен жолугушууларды өткөрүп жүрөм. Жолугушууларда мурдагы көтөрүлгөн көйгөйлөрдүн көпчүлүгү четинен чечилип жаткандыгын байкадым. Бул жагы албетте, кубандырбай койбойт. Андан башка, жайкы жаратылыш кырсыктарынан жабыркаган аймактарда эл менен мамлекеттик органдар тарабынан тыгыз, өз убагында табигый кырсыктын кесепеттерин жоюу боюнча иштер жүргүзүлүп жаткандыгы байкалууда. Жогорку бийлик тарабынан көрсөтүлүп жаткан жардам, камкордук үчүн жана мамлекеттик органдардын жетекчилеринин жабыркаган аймактагы элден убагында кабар алып, тиешелүү көрсөтмөлөрдү берип, көзөмөлгө алгандыктары үчүн карапайым элибиз терең ыраазычылык билдиришүүдө. Мындан тышкары албетте, аймактарда тиешелүү көйгөйлөр көтөрүлүп, эл менен бирге жеринде талкуулап жатабыз. Анын бардыгын жакынкы күндөрү Парламенттин трибунасынан да айтып, тиешелүү органдарга жолдойбуз. Тийиштүү маселелерге көзөмөл кылабыз.

- Кыргыздын “Той болот, тойдун эртеси да болот” деген жакшы кеби бар. Жакында болуп өткөн XXXIII – Париж олимпиадасы, ага катышкан спортсмендер биздин ийгиликтерин, аларга болгон биздин бийликтин мамилеси боюнча эмне айта аласыз? Бул жааттагы жалпы көрүнүштөр “спорт десе ичкен ашын жерге койгон” сиздей инсандын купулуна толдубу?

- Франциянын Париж шаарында болуп өткөн жайкы олимпиада оюндарында биздин спортчуларыбыз эң жогорку жетишкендиктерге жетише алды. Бул жалпы элибиздин сыймыгы жана ийгилиги. Бул жагын адилеттүүлүк үчүн айтып коюш керек. Буюрса келечекте бир эмес, бир нече алтын ме-

даль утканга мүмкүнчүлүгүбүз бар экендигине бул жолку оюндардан улам бекем ишенич пайда болду. Ал эми биздин жеңүүчү спортчуларыбызды элибиздин баатырлары катарында Президентибиз Садыр Жапаров өзү баштап тосуп алып, акчалай белектерди жана ар бирине жаңы автоунаа тапшырганынан эле бүгүнкү бийликтин спортту колдоого жана өнүктүрүүгө болгон мамилесин түшүнсөк болот. Мамлекет тарабынан спортчуларыбызга көрсөткөн сый-урматы, колдоосу өлкөбүздүн миндеген жаштарын сергек жашоого үгүттөө менен алардын спортко болгон кызыгуусуна чоң түрткү болот. Мындай колдоо мамлекеттин спортко болгон мамилесинин эң жогорку деңгээлде экендигин айгинелейт. Келечекте кийинки муундардын ичинен да олимпиаданын жеңүүчүсү болгон спортчулар чыгат деп ишенебиз. Чоң спорттогу азыркыдай жүрүштөрүбүз менен буюрса ийгиликтерибиз алдыда. Ишеним кадимкидей көкүрөккө орнотуу десек болот.

- Спорт демекчи, Ош шаарындагы “Мухаммед Умар” спорт клубу менен андагы машыккан спортсмендерге дагы да жардам-көмөгүңүздү көрсөтүп турасызбы? Ал жерде машыккан спортчуларыбыздын дүйнөлүк деңгээлдеги оюндарга катышуусуна эмне тоскоолдук болууда?

- Мен ар дайым спортчуларды моралдык да, материалдык да жактан колдоп келгенмин жана мындан ары да колдоймун. Ош шаарындагы “Мухаммед Умар” спорт клубу өз убагында жаштарды спортко, туура жолго тарбиялоо менен элге жардам берүү максатында уюштурулган. Уюшкан кылмыштуулук, талап-тоноо күч алып турган мезгилде жаштардын уюшкан кылмыштуу топторго кирип кетүүсүнө, башка кылмыштарга баруусуна бөгөт коюп, туура жолго салып, спортко тарбиялап, ата-энесине жардам берүүсүнө үгүттөп, жалпы элге, мамлекетке жардам берип, пайда алып келүү ниетинде ушул спорт клубун ачканбыз. Кудайга шүгүр айтам, андан бери бир канча жаштарыбыз туура жолго тарбияланып чыгышты жана тарбияланып жатышат.

Алардын ичинде мыкты, таланттуу спортчулар да бар. Алардын бири дзюдо боюнча Азиянын чемпиону, спортчу Кубанычбек Айбек уулу кечээки эле Париждеги олимпиадага катышып, өзүнүн ийгилигин көрсөтө алды. Буйрук экен, бирок медалга жетпей калды. Кубанычбек жаш, келечеги, ийгиликтери алдыда. Кийинки олимпиада оюндарында Кудай буюрса, сөзсүз байгелүү оюндарга жетишет деп терең ишенем. Буюрса, Жараткандын колдоосу менен келечекте биздин спортчуларыбыз менен бирге эң жакшы ийгиликтерге жетебиз деген ниетибиз бар жана ал үчүн болгон аракетибизди жасайбыз.

- Президент Садыр Жапаровдун тапшырмасы менен өлкө аймагы боюнча бийлик өкүлдөрү эл менен жолугушууларды өткөрүшүүдө. Жергиликтүү эл менен болгон жыйындарда бир байкаганым, укук коргоо органдарында иштеп кеткен ардагерлердин пенсиясы соңку убакта көтөрүлбөй жатканын сынга алышууда. Ардагер милиционер катары сиз деле бул маселеге кабатырлансаңыз керек...

- Президентибиз Садыр Жапаровдун тапшырмасы боюнча бийлик өкүлдөрү менен жергиликтүү элдин жолугушуу өткөрүү практикасы туура жана натыйжалуу болот. Себеби, көйгөйлүү маселелерди элдин өз оозунан угуп, жеринде чечим кабыл алууга жакшы мүмкүнчүлүк болууда. Президенттин бул саясатын толугу менен колдоймун. Ооба, андай жолугушуулардын биринде укук коргоо органынын ардагери соңку убактагы пенсиясынын көтөрүлбөй жаткандыгы боюнча маселе көтөргөн. Бул маселени мен дагы Жогорку Кеңеште бир нече ирет көтөрүп, Министрлер Кабинетине тийиштүү суроо-талаптар жөнөтүлгөн. Учурда Министрлер Кабинети тарабынан бул маселени чечүү боюнча бардык аракеттер көрүлүп жатат. Буюрса жакын арада жакшы жыйынтыгы болот деген үмүттөбүз. Милициянын катарынан чыккан эл өкүлү катары бул маселени мен эч качан көз жаздымда калтырбайм.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

ЭЧ КИМ
ООРУБАСЫН

www.erkyn-too.kg

АЛГАЧКЫ БЕЙТАПТЫН
СӨӨК ЧУЧУГУНА
ТРАНСПЛАНТАЦИЯ ЖАСАЛАТ

Кыргызстанда сөөк чучугун алмаштыруу, трансплантациялоо башталды. Бул багытта Эне жана баланы коргоо улуттук борборунун операциялар блогу керектүү медициналык жабдыктар менен жабдылды. Борбордо шиштин антигендик түзүлүшүн жана лейкоз клеткаларынын түрүн аныктоочу уникалдуу агымдык цитометриялык аппарат иштеп жатат. Трансплантацияга даярдыктар 6 айдан ашуун убакытта жүрдү. Бул иштерди аткарууну өлкөдө кан оорусу менен ооруган бейтаптарга жакындан жардам берүү, жашоолоруна жаңы үмүт жандыруу максатында Мамлекет колго алган. Ушул жылдын башында Мамлекет башчысы Садыр Жапаров керектүү акчаны бөлүп, кыргыз дарыгерлери татаал операцияларды жасаарына ишеним артып, бул багытта даярдыкты баштоону Саламаттык сактоо министрлигине табыштаган. Жыл айланбай өзүбүздө алгачкы бейтаптын трансплантациясы ишке ашканы турат. Ал Ош облусунан келген Ходжкин лимфомасы менен ооруган 14 жаштагы бейтап. Ал сөөк чучугунун аутологиялык трансплантациясына дарыгерлердин текшерүүсүнөн өтүп жатат. Учурда Эне жана баланы коргоо улуттук борборунда дагы эки бейтап химиотерапия курстарын аяктагандан кийин сөөк чучугун алмаштырууга даярдалат.

КӨП УБАКЫТ КҮТТҮК

Жумабаек кызы Зейнеп кан оорусу менен алышып келаткан

Дарыгерлер кан ооруларынын бир нече түрү бар экендигин, оорунун оор жана акыркы стадияларында сөөк чучугун (костный мозг) алмаштыруу зарылдыгын айтышат. Көп учурда сөөк чучугу ылдамыраак алмаштырылса бейтаптын ден соолугунун жакшырышына өбөлгө түзөт. Беш курс химиотерапиядан өткөн бейтапка жасалуучу бул маанилүү операция ага толук сакайып кетүүгө үмүт берет. Бул ыкма иммунологиялык кагылышуулардын коркунучун азайтат. Мындай оор жана татаал операциялар дүйнөнүн бир катар өлкөлөрүндө жасалып келет. Мисалы Түркия, Индияда трансплантациянын баасы 150-200 миң доллардын тегерегинде болот. Ири каражатты табууга бардыгынын эле чама-чаркы туура келе бербейт. Андыктан бейтап өмүр үчүн күрөшүп химия терапия, кан куйдуруу жолу менен жашоого аргасыз.

нына 5 жылдан ашып баратат. Гематологдор айткан бардык эрежелерди сактайт, ошентсе да айына 3 жолу, кээде жумасына 2 жолу кан куйдурууга аргасыз. Кан куйдурган соң башы айланбай, тамакка табити келип калат. Ал сөөк чучукту алмаштырууну зарыгып күткөнүн жашырайт.

**Бейтап
ЖУМАБЕК кызы Зейнеп:**

- Эл катары Москвада иштетчүмүн. Бир күнү сасык тумоо сыяктуу ооруп, башым айланып дарыгерге кайрылгам. Дароо канга анализ алышып, менден кандын рагын аныкташты. Угуп ишенген жокмун, Бишкекке жолго чыктым. Ооруканага жатып, сакайып кетем

дедим. Дарылоо башталды, ушул убакытка созулуп дарт менен жашаганым 5 жылдан ашты. 6 ай сайын кымбат дарыларды чет өлкөдөн алдырам, кан куюлат. Убактылуу жакшы болум, кайра ооруйм. Дарыгерлер сөөк чучугумду алмаштырууну айтышкан. Чет өлкөдөн дарыланайын десем каражат жетишсиз. Бизде трансплантация жасалаарын угуп мен сыяктуу канча бейтап сүйүндү. Мен дагы кезекке турдум, үмүт артып, оорудан толук жакшы болоорума ишенем. Ооруканага күн алыс каттайм, кээде тажайм, бирок өзүмдү колго алам. Мени менен чогуу жаткан палатада кары, жаш да бейтаптар бар. Баарыбыздын оорубуз окшош эле. Кээ

бири дарылануудан жакшы болот, оорудан көз жумгандары да болду. Шарты барлар чет өлкөдө дарыланганы кетишет. Азыр үмүт артып, ийгиликтүү трансплантациядан өтсөк деген тилек менен жашап жатабыз.

**Саламаттык сактоо министри
Алымкадыр БЕЙШЕНАЛИЕВ:**

- Эне жана баланы коргоо улуттук борборунда жилик чучугун аутологиялык трансплантациялоонун башталышы рак илдетти менен ооруган балдарды дарылоо үчүн жаңы горизонтторду ачат. Биз бул алдыңкы технологияларды ишке киргизүү кичинекей бейтаптарыбыздын сакайып кетүү мүмкүнчүлүгүн бир топ жо-

горулатат жана жашоо сапатын жакшырат деп ишенебиз. Дарыгерлер менен лаборанттар Түркияда окутуудан өтүп келишти.

**Эне жана баланы коргоо улуттук борборунун онкогематологу Султан
СТАМБЕКОВ:**

- Келечекте жилик чучугун аллогендик алмаштыруу мүмкүнчүлүгү бар. Кыргызстанда балдардын онкологиялык ооруларын аныктоо жана каржылоо жыл сайын жакшырып баратат. Бул дарылоонун жаңы ыкмаларын киргизүүгө жана онкологиялык оорулар менен күрөшүү мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүүгө мүмкүндүк берет.

Бүткүл дүйнөлүк саламаттык сактоо уюму жыл сайын 19 жашка чейинки 400 миңдей бала жана өспүрүм рак оорусуна чалдыгаарын айтат. Кыргызстанда мындай балдар 100 миң баланын 10унун түзөт. Кыргызстанда онкологиялык оорулардын структурасында 40% лейкоз, 12% лимфома жана калганы катуу шишик болуп саналат. Жыл сайын оорунун 180ге жакын жаңы учуру аныкталат. Балдардын оорусунун өсүшү 2-5 жашка жана 12-16 жашка туш келет. Гематологдор кан оорусунун пайда болуусуна кан аздуулук, туура эмес тамактануу, организмде витаминдердин жетишсиздиги себеп болорун белгилешет.

**Даярдаган
Мээрим БАКТЫБЕК кызы**

ЫСЫК-КӨЛ ОБЛУСУНУН
БИР КАТАР АЙМАКТАРЫН
СЕЛ ЖУУП КЕТТИ

Өзгөчө кырдаалдар министрлиги буга чейин 15-19-август аралыгында жаан-чачындан улам Кыргызстанда сел жүрүшү, тоолуу жолдордо таш кулашы мүмкүн экенин эскертип, өлкө аймагында катуу жааган жамгыр кайсы өрөөндөрдө күч болоорлугу боюнча коңгуроо каткан.

18-августта кечки саат 19:30 чамасында нөшөрлөп жааган жамгырдын кесепетинен Ысык-Көл облусунун Чолпон-Ата шаарындагы Тогуз-Булак каналында топтолгон суунун ташып кетүү коркунучу жаралган. Өзгөчө кырдаалдар министрлиги аталган аймактагы абалды адистер көзөмөлдөп, кырдаал турукташканын билдирди. Ушул эле 18-август күнү саат 15:30 чамасында жааган жаандан кийин Жети-Өгүз районунун Кызыл-Суу айылындагы Чоң-Кызыл-Суу дарыясынын деңгээли көтөрүлгөн. Бир кашардын короосун суу каптаган. Саруу айылындагы Чийдүү-Колот коктусунан келген сел Жууку жолун каптап, кум-шагыл толуп калган. Кийинчерээк тазаланганы кабарланды.

18-августта Жети-Өгүз, Ак-Суу, Ысык-Көл, Тоң жана Түп райондорундагы айыл-кыштактарда катуу нөшөрлүү жаан жаап, бир нече жерлерде сел жүрдү. Турак жайларды

суу каптап, бир катар ички жолдор жабылган. Жергиликтүү тургундардын маалымдашына дарыялардын, арыктардын ташып кетүү коркунучу жаралган. Бүтүндөй Ысык-Көл облусундагы селден улам Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин райондук жана облустук башкармалыктары күчөтүлгөн тартипте иштөөгө өткөнүн министрликтен билдиришти.

**ТОЙДОН КИЙИН
ТООРУГАН КЫРСЫК**

18-август күнү Ысык-Көл районундагы атактуу Кырчын жайлоосунда айтылуу Саяк уурусунан чыккан Бөлөкбай Атанын кийинки муундагы Калматай урпактары тарабынан ынтымак тою белгиленип, Темир айы-

лынын көпчүлүк тургундары чоң иш-чарада болушат. Кечке маал эл жайлоодон кайта баштаганда Темир айылында майдалап жаап баштаган жамгыр 20:00дөн өткөндө катуулап, таңга жуук барып басаңдай баштаган. Тоо тараптан өйдөдөн ылдыйды карай кыяндап агылган суу акыры селге айланып, Темир айылынын бир катар көчөлөрүнүн алды кадимки чоң каналга, арты бир кулак суу баткандай арыкка айланган. Түнү бою элдин эси-көөнүн учурган табият кырсыгынан кийин Темир жана ага коңшу жайгашкан Булан-Сөгөттү, Корумду айылдарында болжол менен 400ге жакын (эң көп жабыр тартканы Темир айылында) турак үйлөрдүн короо жайларын суу каптаган. Учурда кырсык болгон жерде куткаруучулар иштөөдө.

**ОБЛУСТАГЫ 3 РАЙОНГО
ӨЗГӨЧӨ КЫРДААЛДАР
РЕЖИМИ ЖАРЫЯЛАНДЫ**

Облустагы 5 райондун ичинен Ысык-Көл, Жети-Өгүз, Тоң райондорунда өзгөчө кырдаалдар режими жарыяланды. Быйыл бүтүндөй Ысык-Көл облусунун дыйкандары өстүргөн өрүктүн баасы өтө арзан бааланып, өтпөй турганда табият кырсыгы ансыз да жергиликтүү элди түйшүккө салды. Табият кырсыгы жүз берип жаткан учурларды жергиликтүү тургундар фото-видеолорго тартып алышкан. Алар маалымат каражаттарында толук жарыяланбаганы менен чөнтөк телефондордогу ватсап группаларда жарыяланып, айрым кадрлар көргөн элдин үшүн алууда. Темир айылындагы түнү менен сабалаган селдин жаалын уккан облустук бийликтин башчысы Уланбек Далиев менен Ысык-Көл районунун акими Жапарбек Ормонов таң сүрө аталган айылга жетип келишкен. Кырдаалды жеринде көрүшкөн эки жетекчи резина өтүктөрдү кийип алып жергиликтүү эл менен абалды талкуулап, кырсыктын кесепеттерин жоюу үчүн ыкчам аракеттерди көрүү жана кечиктирилгис иш-чараларды уюштуруу маселелерин карап, колдоо көрсөткөндөрү айыл тургундарына дем болду. Ушул тапта кырсык болгон аймактарда райондук жана өзгөчө кырдаалдар бөлүмдөрүнүн кызматкерлеринен тышкары жарандык коргонуу кызматынын күч каражаттары жана Каракол шаарынан беш куткаруучу тартылганы, буга удаа авариялык куткаруу унаасы мотопомпа менен иштеп жатканын Өзгөчө кырдаалдар мекемесинен билдиришти.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

Кыргызстандагы азык-түлүктүн баасы арзан

Кыргызстанда азык-түлүктүн баасы Россия жана Казакстанга салыштырмалуу төмөн. Мындай маалымат Суу ресурстары, айыл чарба жана кайра иштетүү өнөр жайы министрлигинин жүргүзгөн мониторингинде көрсөтүлдү. Азык-түлүккө болгон баалардын салыштырмалуу мониторингинин жыйынтыгы боюнча, Кыргызстандын салыштырууга алынган шаарларынын азык-түлүккө болгон баасы коңшу Казакстандын базар бааларынан 14,8%га, ал эми Россиядан 15,2%га төмөн экендиги аныкталды. Эске салсак, өткөн аптада салыштырууга алынган шаарларда азык-түлүккө болгон баа 0,02%га төмөндөсө, коңшу Казакстандын базар баалары 0,01%га, ал эми Россияда 1,02%га жогорулагандыгы байкалган.

Болочоктогу 80 офицер чет өлкөдөн билим алат

КР Куралдуу күчтөрүнүн Аскер институтунда чет мамлекеттик жогорку аскердик окуу жайларга тапшырган курсанттардын аскердик ант берүү салтанаттуу иш-чарасы өттү. Коргоо министрлигинен билдиришкендей, анда 80ден ашуун курсант Коргоо министрлигинин жетекчилигинин, жакын туугандарынын жана досторунун катышуусунда Аскердик ант беришти. Министрликтин аскердик билим берүү жана илим башкармалыгынын башчысы Канагат Уразбеков жана курсанттардын ата-энелери курсанттарга чын жүрөктөн куттуктоо жана жылуу сөздөрү менен кайрылып, аскердик илимди өздөштүрүүдө ийгиликтерди жана туруктуулукту каалап кетишти. Курсанттар Азербайжан, Казакстан, Кытай, Россия, Түркия жана Өзбекстандын жогорку аскердик окуу жайларында билим алышмакчы.

Кайтарымсыз каражат берилди

Ош шаарындагы Алымбек датка этно борборунда “үй-бүлөгө көмөк” жөлөк пулун алуучуларды колдоо максатында түзүлгөн “социалдык келишим” долбоорунун алкагында социалдык жактан аялуу 95 үй-бүлөгө ишкердикти баштоо үчүн кайтарымсыз 100 миң сомдук сертификаттар тапшырылды. Муниципалитеттен билдиришкендей, сертификаттарды тапшырууга Ош шаарынын мэринин орун басары Нурбек Кадыров, Эмгек, социалдык коргоо жана миграция министри Жылдыз Полотова катышты. Иш-чаранын алкагында 2022-2023-жылдарга карата социалдык келишимдин негизинде жардам алган ишкерлердин продукцияларынын жарманкеси уюштурулду.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ

КЫРГЫЗ ТЕМИР ЖОЛУ ӨНҮГҮҮНҮН ҮСТҮНДӨ

Быйыл “Кыргыз темир жолунун” түзүлгөнүнө туура 100 жыл толот. 1924-жылы 8-августта азыркы Бишкек-1 бекетине алгачкы поезд каттамы келип, Союз маалында үзүрлүү иштеп берди. Учурда мамлекет жаңы дем байлап, кылым курулушу аталган долбоорлорду ишке ашыра баштады. Бир кылымдык жолду баскан темир жол тармагында бүгүн чоң өзгөрүүлөр болуп, стратегиялык чоң маанидеги иштер старт алды. Учурда “Балыкчы – Кочкор – Кара-Кече” темир жолунун курулушу кызуу жүрүп, “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жолунун курулушу башталганы турат.

Август айынын башында «Кыргыз темир жолунун» 100 жылдыгына арналган салтанаттуу иш-чара болуп, ага Мамлекет башчысы Садыр Жапаров катышты. Президент темир жолчуларды куттуктоо менен кыргыз темир жолунун шакылдап тынбай иштеп келиши, күн санап өнүгүшү талбаган эмгектин жана тер төккөн мээнеттин натыйжасы экенин билдирип, кечээки тарых-таржымалына токтолду.

“Биз Советтер Союзунан 424,6 чакырым темир жолду мурастап калганбыз. Эгемендик жылдарында мамлекет тарабынан 1 метр дагы темир жолу курулган эмес, тескерисинче кемип кеткен, муну өзүңүздөр билесиздер. Мамлекетибиз үчүн темир жол тармагын өнүктүрүүнүн маанилүүлүгүн жана зарылчылыгын түшүнүү менен 2022-жылдан баштап биз Кыргыз Республикасынын улуттук экономикасын өнүктүрүү үчүн зор стратегиялык мааниге ээ амбициялуу долбоорлорду ишке ашырууга кириштик” - деди Президент.

Мамлекет башчысынын сөзүндө калат жок, 30 жылдан ашык убакыт темир жол жаатында бир да иш аткарылбады. Жеке кызыкчылыгын көздөгөн жетекчилер өлкөдөгү башка тармактар сыяктуу темир жолду жемкорлуктун сазына батырып, ташталканын чыгарышты. Үйрөнгөн адат менен 2020-жылдагы бийлик алмашуудан кийин да темир жолдогу “карышкырлар” жемкорлукту улантууга аракет кылышканына күбө болдук. Өзүн жарандык активист катары көрсөткөн Мелис Аспеков 250 миң доллар талап кылса, “Кыргыз темир жолу” мамлекеттик ишканасынын жетекчиси дароо кармата койгону буга далил.

Бирок, Садыр Жапаров башында турган бийлик алкымы бузуктардын тузагына илинген жок. Темир жолдогу эле эмес, мамлекетти чырмооктой каптаган бардык тармактагы жемкорлук менен аёосуз күрөштү баштап, бүгүнкү күнгө чейин кертип жатат. Бул иште УМКК Төрагасы Камчыбек Ташиев кашкөйлүгүн көрсөтүп, 30 жылдан берки коррупциялык системанын тамырын кыркууда. Бул иштерди жалпы эл колдоого тийиш, аткарылып жаткан иштерге жардамдашканга милдеттүүбүз.

Экономика илимдеринин доктору, профессор Төлөнбек АБДЫРОВ:

- Негизи дүйнө жүзүндөгү жүктү таашуунун эң арзан жолу деңиз аркылуу, андан кийин экинчи темир жол, үчүнчүсү унаа жолдору, төртүнчү эң кымбат жол аба жолдору болуп саналгандыктан, темир жолду колдонууда Кыргызстан үчүн жакшы шарт түзүлөт. Кыргызстандын деңизге чыга турган жолу жок, негизи ааламдашуу процессиндеги ири товарлардын жүрүшүнө эч бир жагынан кошула албаганыбыз өкүнүчтүү болчу, туңгуюкка кирип калган мамлекеттей болуп келдик. Эгерде бүгүнкү күндө пландалган долбоорлорду ишке ашырып, темир жолдор курулса Европа жана Чыгыш мамлекеттерин көздөй эки тарапта жүрө турган мүмкүнчүлүк түзүлөт. Темир жол куруу боюнча сунуштар 30 жылдын тегерегинде Кытай, Өзбекстан өлкөлөрүнө сунушталып келгени менен ишке ашпай келген. Бийликке жаңы жетекчилер келип, алардын темир жол боюнча көз караштары жакшы болгондуктан чоң долбоор катары 2-3 жылдын ичинде көтөрүлө башташы жакшы көрүнүш.

Укук коргоочу Качкын БУЛАТОВ:

- Темир жол тармагында абдан жакшы өзгөрүүлөр болуп жатат. “Балыкчы – Кочкор – Кара-Кече” темир жолунун быйыл 40 чакырымы бүткөрүлөрүн угуп, абдан сүйүндүм. Курулушу башталганда мурдагыдай көрүп токтоп калат деп эч ким ишенген эмес, мына “кыбыраган кыр ашат” демекчи, акырындан жылып отуруп үч жылда 40 чакырым куруптур. Мурдагы жетекчилер ушундай ишти жасаганда өлкөнүн түндүк менен түштүгүн байланыштырган темир жол алда качан эле курулуп калмак. Билебиз, алардын баары оозу менен орок оруп, элдин байлыгын тоноо менен алек болушту. “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жолунун курулушу да өзгөчө иш. Муну да мурдагы жетекчилер алдыга жылдыра албады. Бул жөн эле катардагы салынып жаткан жол эмес. Бул жерде чоң саясат жана өнүгүү жатат. Биздин өлкө туңгуюктан чыгып, дүйнөгө жолу ачылат. Батыш менен чыгышты байланыштырган жол менен Кыргыз мамлекетинин ролу өсөт. Дүйнөлүк саясаттагы таасири кеңейип, улуу державалар менен эсептешкенге мүмкүнчүлүк түзүлөт.

ири долбоорлорду ишке ашыруунун алдында турат.

Президент Садыр Жапаров “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жол долбоорун биргелешип илгерилетүү боюнча мыйзамга 27-июнда кол койгон. Ага ылайык, Темир жол “Кашкар – Торугарт – Макмал – Жалал-Абад – Анжиян” багытында түшөт. Анын узундугу жалпы 480 чакырымды түзсө, 311,75 чакырымы Кыргызстандын аймагынан өтөт. Кыргыз жергесинде 18 бекет, 81 көпүрө, 41 тоннел курулат. Макмалга чейинки жана андан кийинки колей эки башка өлчөмдө курулуп, жүктү кайра жүктөөчү станция салынат. Долбоордун баасы 4 млрд 700 млн доллар деп бааланды. Каражаттын 51%ын Кытай,

ири долбоорлорду ишке ашыруунун алдында турат. Президент Садыр Жапаров “Кытай – Кыргызстан – Өзбекстан” темир жол долбоорун биргелешип илгерилетүү боюнча мыйзамга 27-июнда кол койгон. Ага ылайык, Темир жол “Кашкар – Торугарт – Макмал – Жалал-Абад – Анжиян” багытында түшөт. Анын узундугу жалпы 480 чакырымды түзсө, 311,75 чакырымы Кыргызстандын аймагынан өтөт. Кыргыз жергесинде 18 бекет, 81 көпүрө, 41 тоннел курулат. Макмалга чейинки жана андан кийинки колей эки башка өлчөмдө курулуп, жүктү кайра жүктөөчү станция салынат. Долбоордун баасы 4 млрд 700 млн доллар деп бааланды. Каражаттын 51%ын Кытай,

БИР КЫЛЫМДЫК ЖОЛ

www.erkyn-too.kg

ал эми Кыргызстан менен Өзбекстан 24,5%дан чыгарат. Маалымат боюнча Кытай 4 млрд 700 млн доллардын жарымын – 2 млрд 350 млн долларды үч өлкө түзгөн Биргелешкен долбоорлоочу компанияга насыя катары берет. Калган 2 млрд 350 млн долларды үч мамлекет чыгарат.

Бир кылымдык жолду баскан кыргыз темир жолунун тарыхына көз чаптырсак, 1924-жылы курулушу аяктаганына, бир бутактан тараган «Кыргыз темир жолу» ишканасынын карамагындагы азыркы 424,6 чакырым темир жол республиканын транспорт системасында негизги ролду ойноп келе жатканына күбө болобуз. Узундугу 323,4 чакырым болгон темир жолдун түндүк бөлүгү Балыкчы шаарын Казакстандагы Түрксіб темир жолу менен байланыштырып, Россия жана шериктештиктин башка өлкөлөрүнө жүк таашуудагы маанилүү транзиттик коридор болуп кызмат аткарып келе жатат. Ал эми узундугу 101,2 чакырымды түзгөн түштүк аймактагы тилке Кыргызстандан Өзбекстандын темир жол тармагына чыгууну камсыз кылганын айта кетишибиз керек.

Жыл сайын “Кыргыз темир жолу” 300 миңден ашык жүргүнчүнү, ошондой эле дүйнөнүн 35тен ашык өлкөсүнө жүктөрдү ташып жатат. Учурда жүк ташуу тармагындагы жетишкендик болуп, Кытайдан Европа өлкөлөрүнө жүктөрдү жеткирүү мөөнөтүн олуттуу кыскартууга мүмкүндүк берген 3 мультимодалдык коридор ачылганы турат. Жүргүнчүлөрдү ташуу багытында Президенттин тиешелүү Жарлыгы менен 2022-жылдан баштап “Бишкек – Балыкчы” каттамында жакшыртылган “VIP” жана “Lux” категориясындагы вагондор пайдаланууга берилди. Бул вагондордун ишке киргизилиши жүргүнчүлөрдү ташуудагы жылдык кирешени 2 эсеге көбөйттү.

Зулпукаар САПАНОВ

КҮЧ АТАСЫН
ТААНЫБАЙТ

www.erkyn-too.kg

Борбор калаабызда 22-23-август күндөрү кыргыз күрөшү боюнча дүйнөлүк чемпионат жана Президенттин кубогу өтөт. Ага дүйнөнүн 30дан ашуун өлкөсүнөн 200гө жакын балбандар катышат. Чемпионаттын алдында Кыргыз күрөшү федерациясынын президенти Рыскелди Шамиевди кепке тарттык.

- Рыскелди мырза, борбор калаабызда кыргыз күрөшү боюнча Президенттин кубогу жана дүйнөлүк чемпионат өткөнү жатат. Кайсы өлкөлөрдөн балбандар келет? Даярдыктар кандай?

- Чемпионатка дүйнөнүн 30дан ашуун мамлекетинен балбандар келе катышат. 17 өлкөнүн 17 чемпиону келе жатат.

- Кайсы өлкөлөрдөн келишет?

- Америка, Монголия, Россия, Иран, Түркия, Македония, Румыния, Италия, Казакстан ж.б. өлкөлөрдөн келишет. Бул кыргыз күрөшү боюнча экинчи дүйнөлүк чемпионат.

- Кыргыз күрөшү эл аралык аренага канчанчы жылдан тартып чыга баштады?

- Чындыгын айтканда кыргыз күрөшү мен федерацияга жетекчи болуп келгенге чейин той күрөшү болуп келген. Дүйнөлүк аренага чыгып, эл аралык суроо-талаптарга жооп бериш үчүн кыз-келиндер ортосундагы күрөштү да киргиздик. Азыр дүйнөнүн 28 мамлекетинде кыргыз күрөшүнүн федерациясы бар. Алты жылдын ичинде ошол федерациялардын баарын ачып,

Кыргыз күрөшү федерациясынын президенти Рыскелди ШАМИЕВ:

“ДҮЙНӨ ЖҮЗҮНӨН ТАНДАЛГАН БАЛБАНДАР КЫРГЫЗ КҮРӨШҮНҮН ЧЕМПИОНАТЫНА КЕЛЕ ЖАТЫШАТ”

түптөдүк. Ал мамлекеттер кыргыз күрөшүн эл аралык спорттук оюн катары таанып, өздөштүргөн. Чемпионатка алардын эң кыйын балбандары келе жатат. Ошонун негизинде азыр дүйнөлүк чемпионат өтүп жатат.

- Президенттин кубогу тууралуу айта кетсеңиз?

- Президентибиз Садыр Нургожоевич спортту өнүктүрүүгө чын ниеттен жардам көрсөтүп, ар тараптан колдоп келе жатат. Президенттин кубогу салмагы 100 килограммдан ашкан алп балбандардын ортосунда болот. Кубоктун жалпы байгеси 1 миллион сомду түзөт, эң чоң байге – калкан. Калкан биздин баатырлардын эл-жерин сырткы душмандардан коргогондо колдонгон улуттук, аскердик куралы болгон. Чемпионатта байге катары берилчү калкан жөн калкан эмес. Анда кыргыздын баалуулуктары катылган. Өлкөбүздүн жети облусунан табылган жети түрдүү асыл таштар менен кооздолгон. Калкандын ичинде кыргыздын

нукура, улуу философиясы катылган. Байыркы элдин тили, каада-салты, тарыхы, маданияты анан улуттук оюндары болуш керек. Улуттук оюндар аркылуу бизди дүйнө элдери таанып билет. Биздин максатыбыз – коңшу өлкөлөрдөн кем калбай кыргыздын улуттук оюндарын эл аралык аренага алып чыгып тартуу, даңазалоо болуп саналат. Ал үчүн болгон күч-аракетибизди жумшап жатабыз. Дүйнө жүзүнөн тандалган балбандар кыргыз күрөшүнүн чемпионатына келе жатканы тарыхый иш-чара. Ошол үчүн бир жылдан бери даярдык көрүп жатабыз.

- Кыргыз күрөшүнүн дүйнөлүк спорт оюндарынын эл аралык суроо-талаптарына, стандарттарына жооп бере турган эрежелери иштелип чыкканбы?

- Буга чейин 1-2-3-Көчмөндөр оюндарынын алкагында эрежелерди өзгөрткөнбүз. Дүйнөлүк стандартка келтириш үчүн биз кыз-келиндер күрөшүн да

коштук. Эл аралык талаптарга жооп бериш үчүн бир топ өзгөртүүлөрдү киргиздик.

- Мисалы, кандай өзгөрүүлөр болду?

- Эң биринчи кийимине көңүл бурдук. “Манас” эпосубуздагы Каныкей апабыздын Кошой баатырга тигип берген кандагай шымы бар эмеспи. Мурда балбандар бел курчоодон өйдө жылаңач күрөшчү. Азыр үстүнө да ак кездемеден тигилген, күрөшүүгө ыңгайлуу кийим кийгиздик. Ак деген сөз кыргыз үчүн илгертен жакшылыкты билдирип келген. Ак жалгасын, ак жолтой болсун, ак жол деген тилектерин айтышкан. Күрөшкөнү кызыл кур менен айырмаланып турат. Калыстардын арасында да өзгөрүү болгон. Калыстар да бир өңчөй форма менен чыгышат. Бул эрежелердин киргизилгенине сегиз жыл болуп калды. Кыргыз күрөшүндө атайын форма менен гана күрөшөт. Ансыз күрөшпөйт. Чемпионатка келген 30дан ашуун мамлекеттин балбандарынын баарына тең кыргыз күрөшүнүн формасы берилет.

- Кандай убакта жеңген болуп эсептелет?

- Эл аралык күрөштө “туше” деп айтылса, бизде “таза” деп айтылат. Белдеги курдан кармап туруп, жамбашка алып чапканда балбандын далысы жерге тийсе таза жеңиш болуп саналат. Бирок, “таза” менен утуш абдан кыйын. Кыргыз күрөшүнүн ыкмалары кыргыз, англис, испан, кытай, орус – дүйнөнүн беш тилинде видеосу менен биздин сайтка коюлган.

- Анда балбандар кыргыз күрөшүнүн эрежелерин билсе керек?

- Ооба, эң сонун билишет. Керек болсо алар кыргыздардан жакшы билет. Өткөн сегиз жылдын ичинде кыргыз күрөшү боюнча дүйнөнүн кубогу, Азия биринчилиги боюнча эл аралык мелдештер болгон.

- Кайсы мамлекеттерде өткөн?

- Өзбекстанда гран-при, Россияда дүйнө биринчилиги болду. Андан сырткары этнофестивалдардын баарына катышып келе жатабыз. Биздин кыргыз күрөшүн азыр он чакты мамлекеттин балбандары абдан мыкты өздөштүрүп алышкан. Кыргыз балбандары Азия биринчилигинде экинчи орунду алып калган. Биринчи орунга Монголия ээ болгон. Калканды монгол алып кеткен. Ал монгол бул жолу да билегин түрүнүп чемпионатка келе жатат.

- Кыргыздардан чыккан кандай балбандар бар?

- Кыргызстандын намысын коргогон Бактыяр Мирлан уулу, Бекболот Токтогонов сыяктуу балбандарыбыз бар. Күч атасын тааныбайт дейт. Спорттук оюндарда калыстык биринчи орунда туруш керек. Кол ийрине тартат болбой калыстар калыс болушу абзел. Спортто жеңгени, татыктуусу утат. Ошончо мамлекеттен балбандар кыргыз күрөшү боюнча Кыргыз Республикасынын Президентинин кубогуна баратабыз деп келе жатканы, биз үчүн чоң сыймык. Бул дүйнөлүк чемпионат Кыргыз Автономиялык областынын түзүлгөндүгүнүн 100 жылдыгына, алдыда келе жаткан Эгемендүүлүк күнүнө арналган чоң майрам болот.

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ

ТЕЛЕФОНДОР КАТTOODON ӨТӨ БАШТАДЫ

Кыргызстанда июнь айынан тартып телефондор каттоодон өтө баштады. Буга байланышкан токтомду КР Министрлер Кабинети кабыл алган. Адистер бул кадамга баруунун негизги себеби, өлкөгө контрабандалык жол менен кирип жаткан уюлдук байланыш каражаттарына бөгөт коюу жана телефон уурулугун жок кылуу дейт. Ал эми бул система дүйнөнүн көп өлкөлөрүндө бир канча убакыттан бери эле иштеп келет. Эми ар бир жаран ар бир сатып алган телефонун 30 күндүн ичинде каттоодон өткөрүүсү зарыл. Каттоодон өтпөгөн аппарат байланышсыз калышы ыктымал.

Каттоого лицензияны “Инмобайлс” жеке ишканасы алды. Аны менен катар УКМК, Бажы кызматы, Санариптик өнүктүрүү министрлиги өндүү мамлекеттик органдар менен биргеликте иш башталды.

Эгерде телефон Кыргызстанда 2024-жылдын 25-июнуна чейин колдонууда иштеп турган болсо, ал автоматтык түрдө мамлекеттик маалымат базасынан катталып, эч бир чектөөсүз иштей берет.

«Инмобайлс» компаниясынын Кыргызстандагы өкүлү Айбек БАКАНОВ:

- Каттоо системасы жасалма телефондорду ташып келүүнү көзөмөлдөөнү шарттайт. Керектөөчүлөр алардын түзүлүшү жасалма эместигине ишенгендүү болушат. Система жоголгон же уурдалган аппараттарды блоктоо аркылуу керектөөчүлөрдүн

коопсуздугун жогорулатат. Телефондор радио жыштыктарды тартуу үчүн улуттук жана эл аралык стандарттарга ылайык келет. Каттоодон өтүү шартында жарандардын жеке маалыматтары боюнча коопсуздук чаралары сакталган.

КАТTOO ТАРТИБИ

Телефондорду каттоо үчүн төлөм төлөнөт. Анын баасы 528 сомду түзөт. Ал эми ушул жылдын

16-августуна чейин каттоодон өтпөгөн мобилдик телефондордон байланыш өчүрүлөөрүн адистер эскертишет. Бул багытта Бишкектеги соода борборлорунун биринде телефон сатып иш алып барган ишкер менен байланыштык. Каттоо тууралуу өз оюн төмөндөгүчө билдирди.

Жеке ишкер Курманбек САМАТБЕКОВ:

- Телефондорду каттоо боюнча маалыматтар бизге түшүндүрүлүүдө. Негизинен сатыкка чыккан телефондорду каттап баштадык. Бул процесс телефондун баасына кичине таасир берет го деп ойлойм. Анткени сатып алган кардарыбызга каттоону www.imei.kg сайты аркылуу каттап жатабыз. Каттоо иши, мыйзамсыз телефон сатуу, колдонууга каршы экенин колдоого болот.

КЕРЕКТӨӨЧҮЛӨРДҮН КООПСУЗДУГУ

Эгерде жаран телефонун жоготсо же аны уурдатса, ал бул тууралуу ички иштер

органдарына билдире алат. Же SIS системасы аркылуу катталган телефонду блокко салууга болот. Эгерде ага кимдир бирөө ээлик кылса, ал аны пайдалана албай калат, блоктоого шарт түзүлөт. Имей коду каттоо аркылуу каражаттын жасалма жана сапатсыз экенин билүүгө болот. Анткени жасалма телефондордун коопсуздугу текшерилбейт. Жасалма телефондор, аккумуляторлору жана заряддоо түзүлүштөрү аразан, сапатсыз компоненттерден даярдалат дешет адистер. Мындай каражаттардын сертификациясы жок, бул колдонуучулар үчүн кооптуу болуп эсептелет. Алар аккумуляторлорунун жарылышы сыяктуу техникалык мүчүлүштүктөргө көп кабылат. Адам ден соолугу үчүн ар кандай зыяндуу кесепеттерди пайда кылган коргошун жана сымап сыяктуу коркунучтуу химиялык заттарды жана металлдарды камтышы мүмкүндүгү бар экенин эске алуу зарыл дешет адистер.

Даярдаган
Мээрим БАКТЫБЕК кызы

Филология илимдеринин доктору,
түрколог Кадыралы КОНКОБАЕВ:

“БАЙЫРКЫ КЫРГЫЗ ТИЛИНИН ҮЧ ДООРУ БАР”

(Башталышы гезиттин
30.07.2024-ж., №57 санында)

Биринчи байыркы кыргыз тили 3, д доорлорунда болгон. Аюуну адык деген. Коенду козон деген. Андан кийин кодон деген. Анан й-га өтүп, коен деп, азыр биз сүйлөгөндөй айта баштаган. Ошентип, байыркы кыргыз тилинин өнүгүшүндө үч чоң доор бар. Ал 3, д, й доорлору. Булардын ар биринин тарыхы, негиздемелери бар. Адык эне дегени орто кылымдарга туш келет. Байыркы кыргыз тилинин д учурун билдирет. Адык эне дегенди бүгүнкү адыгене уруусуна байланыштырбаш керек. Ал алда канча мурда пайда болгон. Алтайда биз тапкан бир жазууда “Тукэ мен битидим” дейт. Тукэ дегени Темир, же Темиркулду кыскартып айтканы, ал эми “битидим” дегени “мен чийдим” дегенди билдирет. Ушул сөз жазылган таштын бетинде эликтер, эликтерди жаа менен атып жаткан башына калпак кийген кыргыздын сүрөтү турат. Ал жазуулардын бир өзгөчөлүгү – үчүнчү жак менен айтат. Дагы бир таш бетиндеги жазууда “Мен өлдүм. Менин мынча балам бар эле, мынча дүйнөм бар эле” деген эпиграфия, эстелик сөздөр жазылган. Көзү өтүп кеткен кишинин туугандары жазып калтырган.

- Кадыралы агай, сиз тээ СССРдин убагында экспедицияларга чыгып жүргөнүз. Алгач кайсы жерлерге бардыңыз?

- Мен Дмитрий Васильев, Игорь Кармушин, Виктор Бутанаев өңдүү кишилер менен экспедицияларга чыктым. Алгач 1987-жылы Монголияга баргамын. Ошондо Илимдер Академиясы Москвага эки жыл кат жазып жүрүп уруксат алып берген. Эки ай сурасам араң эки жумага макул болушкан. Кышындасы, 30 даража суукта Монголияны түрө кыдырып чыкканын. Көктүрк, Тонукөк жазмаларын биринчи көргөнүмдө аябай таң калгамын. Андан кийин көп кыдырдык. Баарын чийдик, тарттык. Эмнени гана баштан кечирген жокпуз. Ошол 40 жылдык кошорө иштеген эмгегибиз “Орхон-Енисей жазуу эстеликтери” деген 7 том китеп болду. Анын биринчи тому жарык көрдү. Калган алты тому даяр бойдон

турат. Каржы табылып калса ал китептер да жарык көрөт. Түркиялык окумуштууларды 2011-жылы мен чакырып келип, Түштүк Сибирдин баарын кыдырып чыктык. Минусинск шаарында Мартянов деген музей бар. Мартянов 1878-жылдарда, ал өзү соодагер болгон экен, акча топтоп кирпичтен эки кабат музей курган. Кийин ал музей Николай Мартянов атындагы музей болду. Биздин Енисей каганатындагы жазуу эстеликтердин, айкелдердин бүт баары ошол музейде сакталып турат. Ал музейде кадимки Барсбек кагандын эстелиги бар. Ал эстелик Түндүк Хакасиядагы Алтын-Көл деген жерден табылган. Бийиктиги 1 метр 20 сантиметр, туурасы 40 сантиметр келген эстелик.

- Көп жылдардан бери түркологияны изилдеп жүрөсүз. Акыркы мезгилде ага болгон кызыгуу бизде, текст элдерде да күч алып бара жатат. Түркология илиминин келечеги кандай болот?

- Бүгүн түркология илими белгилүү бир деңгээлге көтөрүлдү деп айтсак болот. Биз эгемендүү мамлекет болгондон кийин Түрк мамлекеттер уюму түзүлдү. Алты түрк мамлекети өз алдынча көз карандысыз мамлекет болду. Мурда түркология илиминин борборлору Европа, Москва, Петербургда болуп келсе, азыр түрк мамлекеттерине өтө баштады. Учурда Америкадагы, Кытайдагы, Россиядагы мыкты түркологдордун көбүнүн көзү өтүп кетти. Орус, венгер, немис, француз түркологиясы дегендер болгон. Акырындап алардын баары түрк мамлекеттерине өтө баштады. Азыр Казакстан, Кыргызстан, Өзбекстан, Түркмөнстан, Түркияда түркологияны изилдей турган өз окумуштуулары пайда болду. Ал турсун Кыргызстандан чыккан мыкты түркологдор менен бүткүл дүйнө эсептеше баштады. Сыртка чыкканда бизди алар “Конкобаевдин тобу” деп атай турганын билдик. Менин шакиртим Нурдин Усеев түрк жазма эстеликтерин изилдөө боюнча дүйнөдөгү эң алдыңкы окумуштуулардын бири болуп калды. Кыргызстандын

өзүндө аны таанып билишпегени менен сыртта жакшы билишет. Ал эми Негизбек Шабаналиев Махмуд Кашкари боюнча мыкты адис. Карахандардын тилин жакшы билет. Менин Мирзат Рахымбек уулу деген дагы бир окуучум бар, ал чагатай тили боюнча адистешкен. Ал тилиди тим эле семичкедей чагат. Аларды биз, кыргыздар, өзүбүз жакшы баалабайбыз.

- Ошол чагатай, байыркы кыргыз тилиндеги сөздөрдү маанисине жараша которуп, азыркы биз колдонуп жаткан кыргыз тилине алып келип пайдаланса болбу? Сөз корубуз байыт беле?

- Бул жерде бир чоң маселе бар. Өткөн жылы Молдонияз акындын 200 жылдыгын белгиледик. Молдонияздын доорунда жазылып калган көп сөздөрдү азыркы кыргыздар жакшы түшүнө бербейт. Аны окуп, түшүнө турган белгилүү окумуштуу Омор Сооронов, менин окуучум Гүлзада Нурмамова бар. Жусуп Баласагын Токмокто, ал эми Махмуд Кашкари Ысык-Көлдө, Барскоондо туулган. Эмне үчүн биз аларды кыргыздын акыны деп айта албайбыз. Ошондай эле Таш-Рабатта, биздин Алайкуда карахан тилинде жазылган жазуулар бар. Анда “Мен Кумар Ярамук эс алып жатып, 1073-жылы 25-майда, дүйшөмбү күнү жаздым” деген жазуу бар. Менин эки окуучум Кыргызстандагы чагатай тилиндеги эстеликтерди изилдешти. Азыр адистерибиз бар, бирок аларды мамлекет жакшы пайдаланбай жатат.

- Сизге түрк тилдүү деген аталыш тууралуу суроону атайын камдап койгонмун. Бул аталыш кайдан, качан чыккан? Эмне үчүн түрк тилдүү элдер, же түрк эли деп айтылат. Бул аталыштын азыркы Түркиядагы түрктөргө тиешеси барбы, же жокпу? Түрколог катары ушул маселени ачык, так айырмалап айтып бериңизчи. Кийинки кезде биздин баарыбызды эле түрк деп атай башташты. Кыргыз түркү, казак түркү, өзбек түркү деп жазышат. Ушул кантип болсун?

Жайыл. Райондук ички иштер бөлүмүнүн жашы жете электер менен иштөө инспекциясынын маалыматы боюнча жаш балдардын катыштыгы бар укук бузуулар же кырсыктардын 70 пайызы ата-энеси миграцияда жүргөн үй-бүлөнүн балдары тарабынан болуп жатканы белгилүү болгон.

Ноокен. Аймактык реформанын натыйжасында райондо төрт айыл өкмөтү, эки шаар калды. Эргеш Алиев атындагы айыл өкмөтүнүн башчысы Шергазы Алыкуловдун айтканына караганда, айыл аймагындагы 5,5 гектар жер аянтын мамлекеттик ипотекалык компанияга турак жай куруу үчүн өткөрүп берүү каралып жатыптыр. Ал жерге турак жайдан башка мектеп, социалдык имараттар курулат. Келерки жылы турак жайдын курулушу башталса, жарандар 30 жылдык мөөнөт менен ипотека аркылуу арзан үйлүү болуп каларын билдирет айыл өкмөт башчысы.

Өзгөн. Райондук билим берүү бөлүмүнүн билдиргени боюнча 2023-2024-окуу жылында 9 мектептин жана бир бала бакчанын курулушу жүрүп жатат. Ушул жылдын сентябрь айына карата эки мектеп, бир бала бакча пайдаланууга берилет.

Ысык-Көл. Облустун аймактарында сел жүрүп, турак үйлөрдү, пансионаттарды каптап, унаа жолдорду бөгөп, кыйын кырдаалды жаратты. Президенттин Ысык-Көл облусундагы өкүлчүлүгү селдин кесепеттерин жоюуга райондун бардык кызматтары тартылып, жергиликтүү бийлик тарабынан кесепеттерин жоюу жана жабыркагандарга жардам көрсөтүү боюнча бардык чаралар көрүлүп жатканын билдирди. Ысык-Көл, Тоң райондорунун аймагына өзгөчө кырдаал режими киргизилди.

ТАШКА
ЧЕГИЛГЕН ТАРЫХ

www.erkyn-too.kg

деген ат аябай көп болгон. “Кыргызская земля” дешкен. “Кыргыз жери” деп айтылган. Кыргыз эли тарыхта аябай чоң аймактарды ээлеген эл болгон. Бирок, кийин совет доорундагы кызыл камчы идеологиянын бир жактуу, өктөм саясатынын, аны колдоого алган жалган тарыхчыларыбыздын айынан көчүрмө, жасалма тарыхка ээ болуп калды. Орус эмнени жазса, ошол бизге акыркы чындык болуп көрүнүп калды. Бүгүнкү кыргыз тарыхын ревизиялай турган, реформалай турган учур небак эле келген. Пржевальский Кыргызстанга келгенде “где каменные киргизы. Вон там ходят, пасутся как бараны” деп бутага алып аткан жерлери жазылып калган. Президент Садыр Жапаров “Кыргызстандын өнүгүшүнүн жаңы багыттары” деген китебинде “кыргыз тарыхын кайрадан жазып чыгыш керек” деп жазган. Мен кыргыздардын ташта калган жазууларын, эстеликтерин изилдеп жүрүп көп жерлерди көрдүм. Мен көргөн жерлердин бардыгында кыргыздардын руханий, маданий, материалдык маданияттарынын эстеликтери толуп жатат. Монголиянын көп жерлеринде азырга чейин “Кыргыз үйү”, “Кыргыз көрүстөнү” деп аталып келе жаткан жерлер бар. Кээ бир жомокторунда балдарды “Ыйлаба, кыргыз келатат” деп коркуткан. Ал эми орустар кыздарын “үйдөн алыс чыкпагыла, коркунучтуу кыргыздар чыга калат” деп частушкаларында ырдашкан. Мен ал ырларды диктофонго жаздырып алгамын. Кыргыз элинин тарыхый ордун калыбына келтирүү Кыргыз мамлекетинин милдети болуп саналат.

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ

Маектин видео-версиясын
QR-код аркылуу көрө аласыздар

АЙМАКТАРДА...

Бишкек. Баш калаада жаңы окуу жылына карата бардык мектептерде сабак саат 7.30да башталбайт экен. Бул жөнүндө Билим берүү департаментинен билдиришти. Көптөгөн мектептер, өзгөчө башталгыч класстар үч сменде окушат экен. Балдар үйлөрүнө кечикпей жетсин деген максатта ушундай чечим кабыл алыныптыр. Буга чейин шаардагы 103 мектептин 14ү саат 7.30да иштей баштаса, сентябрь айынан баштап мындай мектептердин саны 44кө жетерин айтты. Бишкек шаарында бардыгы болуп 103 мектеп болсо, административдик-аймактык реформанын алкагында дагы он сегиз мектеп кошулуптур.

Кара-Кулжа. Райондук прокуратуранын берген маалыматына караганда, салык

кодексинин аткарылышы боюнча текшерүү жүргүзүшүп, мыйзам бузгандарга иш козголуп сот органдарынын кароосуна жиберилген экен. Сот органдары тарабынан тиешелүү чечимдер кабыл алынып, 43 мамлекеттик жана муниципалдык кызмат адамдары административдик жоопкерчиликке тартылып, жалпы жонунан 129 миң сомдук айып пул салышканын райондук гезит кабарлады.

Нарын. Шаардын мэри Канболот Мусаевдин айтымында, мамлекеттик мекемелерде бардык иш кагаздары кыргыз тилинде гана жүргүзүлөт. Ошондой эле дүкөн, кафе, май куюучу жайлар, дарыкана, мончо жана башка объектилерде кыргыз тил мыйзамынын так аткарылышын талап кылып жатыптыр. Эгерде бир айдын ичинде кемчиликтер оңдолбосо, административдик чара көрүлөрүн билдирди.

Шекербек КАЛЫКОВ

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В НЕКОТОРЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ АКТЫ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ В РАМКАХ АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ РЕФОРМЫ

Статья 1

Внести в часть I Гражданского кодекса Кыргызской Республики (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1996 г., №6, ст. 80) следующие изменения:

- 1) наименование параграфа 4 главы 5 после слова «Государственные» дополнить словами «и муниципальные»;
- 2) в статье 158:
  - а) наименование статьи изложить в следующей редакции: «Статья 158. Государственные и муниципальные предприятия, основанные на праве хозяйственного ведения»;
  - б) пункт 1 изложить в следующей редакции: «1. Предприятием, основанным на праве хозяйственного ведения, признается юридическое лицо, имущество и прибыль которого являются собственностью государства или местного сообщества и закреплены за этим предприятием для осуществления предпринимательской деятельности.»;
  - в) пункт 2 после слова «государственным» дополнить словами «или муниципальным».

Статья 2

Внести в Земельный кодекс Кыргызской Республики (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1999 г., №9, ст. 440) следующие изменения:

- 1) по всему тексту слова «Правительство» в различных падежных формах заменить словами «Кабинет Министров» в соответствующих падежах;
- 2) подпункт 2 пункта 1 статьи 13 изложить в следующей редакции: «2) организация работ по управлению и использованию государственных пастбищных угодий, а также предоставление пастбищ в срочное (временное) пользование и установление порядка их использования.»;
- 3) часть первую статьи 14 изложить в следующей редакции: «Ведению мэрий городов при регулировании земельных отношений соответственно подлежат:
  - 1) предоставление земельного участка в собственность и пользование;
  - 2) принятие решения о закреплении права собственности на объекты земельной амнистии, определяемые законодательством Кыргызской Республики;
  - 3) утверждение перечня объектов земельной амнистии;
  - 4) организация работ по управлению и использованию государственных пастбищных угодий, а также предоставление в срочное (временное) пользование пастбищ и установление порядка их использования в пределах административной границы города;
  - 5) утверждение земельного и градостроительного кадастра, схем и проектов землеустройства;
  - 6) разработка совместно с городским кенешем программ по рациональному использованию земель и их выполнение, создание и ведение градостроительного кадастра;
  - 7) осуществление контроля за использованием и охраной земель;
  - 8) выдача разрешения на проведение проектно-изыскательских работ;
  - 9) перевод менее ценных сельскохозяйственных угодий в более ценные виды угодий, равноценных видов сельскохозяйственных угодий – из одного вида в другой;
  - 10) перевод пастбищ, сенокосов, видов несельскохозяйственных угодий из категории земель сельскохозяйственного назначения в другие виды или в другие категории земель, кроме перевода земель, указанных в пункте 12 статьи 20 настоящего Кодекса;
  - 11) перевод всех категорий земель и видов угодий, выделяемых под кладбища, мусорные полигоны, объекты питьевого водоснабжения, водоотведения, очистных сооружений, здравоохранения, школ и детских дошкольных учреждений, сферы культуры и искусства в другие категории земель;
  - 12) перевод земель запаса в категорию земель сельскохозяйственного назначения;
  - 13) решение других вопросов в сфере регулирования земельных отношений, предусмотренных настоящим Кодексом.»;
- 4) часть первую статьи 16 изложить в следующей редакции: «Ведению местного самоуправления города Бишкек и города Ош на городских землях при регулировании земельных отношений подлежат:
  - 1) предоставление земельного участка в собственность и в пользование в границах города в соответствии с генпланом города, проектом детальной планировки и застройки города;
  - 2) принятие решения о закреплении права собственности на объекты земельной амнистии, определяемые законодательством Кыргызской Республики;
  - 3) утверждение перечня объектов земельной амнистии;
  - 4) организация работ по управлению и использованию государственных пастбищных угодий, а также предоставление пастбищ в срочное (временное) пользование и установление порядка их использования в пределах административной границы города;
  - 5) утверждение земельного и градостроительного кадастра, схем и проектов землеустройства;
  - 6) разработка совместно с Бишкекским городским и Ошским городским кенешами программ по рациональному использованию земель и их выполнение;
  - 7) осуществление контроля за использованием и охраной земель;
  - 8) выдача разрешения на проведение проектно-изыскательских работ;
  - 9) перевод менее ценных сельскохозяйственных угодий в более ценные виды угодий, равноценных видов сельскохозяйственных угодий – из одного вида в другой;
  - 10) перевод пастбищ, сенокосов, видов несельскохозяйственных угодий из категории земель сельскохозяйственного назначения в другие виды или в другие категории земель, кроме перевода земель, указанных в пункте 12 статьи 20 настоящего Кодекса;
  - 11) перевод всех категорий земель и видов угодий, выделяемых под кладбища, мусорные полигоны, объекты питьевого водоснабжения, водоотведения, очистных сооружений, здравоохранения, школ и детских дошкольных учреждений, сферы культуры и искусства, в другие категории земель;
  - 12) перевод земель запаса в категорию земель сельскохозяйственного назначения;
  - 13) решение других вопросов в сфере регулирования земельных отношений, предусмотренных настоящим Кодексом.».

*Принят Жогорку Кенешем Кыргызской
Республики 20 июня 2024 года*

Статья 3

Внести в Жилищный кодекс Кыргызской Республики (газета «Эркин-Тоо» от 26 июля 2013 года №62) следующие изменения:

- 1) по всему тексту слова «Правительство» в различных падежных формах заменить словами «Кабинет Министров» в соответствующих падежах;
  - 2) пункт 2 части 1 статьи 73 изложить в следующей редакции: «2) при отсутствии приборов учета товара размер платы определяется нормативами потребления и нормами накопления, утверждаемыми уполномоченными государственными органами и органами местного самоуправления в порядке, установленном Кабинетом Министров.»;
- ### Статья 4
- Внести в Бюджетный кодекс Кыргызской Республики (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2016 г., №5, ст. 398) следующие изменения:
- 1) часть 3 статьи 24 изложить в следующей редакции: «3. Определение порядка использования резервных фондов местных бюджетов, принятие решения о направлениях и объемах использования исполнительным органом местного самоуправления осуществляется в соответствии с положениями настоящего Кодекса.»;
  - 2) пункт 2 части 1 статьи 51 изложить в следующей редакции: «2) на содержание учреждений образования, здравоохранения, отдыха, культуры, социальной защиты, объектов жилищного и коммунального хозяйства, охраны окружающей среды, обороны, обеспечение деятельности судов аксакалов, субсидирование муниципальных предприятий.»;
- ### Статья 5
- Внести в Закон Кыргызской Республики «О государственной регистрации прав на недвижимое имущество и сделок с ним» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1999 г., №4, ст. 193) следующие изменения:

- 1) по всему тексту слова «Правительство» в различных падежных формах заменить словами «Кабинет Министров» в соответствующих падежах;
- 2) пункт 20 статьи 1 изложить в следующей редакции: «20. **Регистрационная зона** – зона местного регистрационного органа, границы которой определяются уполномоченным государственным органом в сфере регистрации прав на недвижимое имущество. Она может состоять из части административно-территориальной единицы либо одной, двух или более административно-территориальных единиц.»;
- 3) пункты 2 и 3 статьи 8 изложить в следующей редакции: «2. Местные регистрационные органы, образованные в соответствии со статьей 10 настоящего Закона (далее – регистрационные органы), осуществляют государственную регистрацию прав в регистрационной зоне. При этом границы регистрационной зоны могут не совпадать с границами административно-территориальных единиц.
3. Деятельность органов единой системы государственной регистрации прав на недвижимое имущество осуществляется в соответствии с настоящим Законом и положением, утверждаемым Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;
- 4) в статье 10:
  - а) абзац первый пункта 1 изложить в следующей редакции: «1. Местные регистрационные органы создаются и упраздняются уполномоченным государственным органом в сфере регистрации прав на недвижимое имущество в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;
  - б) пункт 2 изложить в следующей редакции: «2. Право на недвижимое имущество и сделки с ним подлежат государственной регистрации в местном регистрационном органе.»;
  - 5) пункт 2 статьи 25¹ изложить в следующей редакции: «2. Техническое обследование единиц недвижимого имущества осуществляют местные регистрационные органы в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;
  - 6) статью 47² изложить в следующей редакции: «Статья 47². Государственная регистрация прав на недвижимое имущество, возникающих на основании сделок, не требующих обязательного нотариального удостоверения
    - Регистрацию прав на недвижимое имущество, возникающих на основании сделок, не требующих обязательного нотариального удостоверения, осуществляет местный регистрационный орган, в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики.».

Статья 6

- Внести в Закон Кыргызской Республики «О статусе депутатов местных кенешей» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2000 г., №5, ст. 228) следующие изменения:
- 1) в части первой статьи 2 слова «четыре года» заменить словами «пять лет»;
  - 2) часть первую статьи 3 дополнить пунктом 4¹ следующего содержания: «4¹) изменения общей структуры и границ административно-территориального устройства на уровне айылных аймаков и городов Кыргызской Республики.»;
  - 3) часть 1 статьи 8 изложить в следующей редакции: «Статус депутата изменяется в случаях изменения границ административно-территориальной единицы, влекущих реорганизацию, или общей структуры административно-территориального устройства на уровне айылных аймаков и городов Кыргызской Республики.».

Статья 7

- Внести в Закон Кыргызской Республики «О муниципальной собственности на имущество» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2002 г., №4, ст. 159) следующие изменения:
- 1) в статье 9:
    - а) наименование статьи изложить в следующей редакции: «Статья 9. Единый реестр муниципальной собственности»;
    - б) абзац первый части 1 изложить в следующей редакции: «1. Исполнительный орган местного самоуправления ведет единый реестр муниципальной собственности.»;
    - в) в части 2 слова «реестра объектов муниципальной собственности на имущество» заменить словами «единого реестра муниципального имущества»;
    - г) часть 3 изложить в следующей редакции: «3. Порядок создания и ведения единого реестра муниципального имущества устанавливается Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;
    - 2) в абзаце шестом части второй статьи 19 слова «реестр объектов муниципальной собственности» заменить словами «единый реестр муниципального имущества».

венности на имущество» заменить словами «единого реестра муниципального имущества»;

- г) часть 3 изложить в следующей редакции: «3. Порядок создания и ведения единого реестра муниципального имущества устанавливается Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;
- 2) в абзаце шестом части второй статьи 19 слова «реестр объектов муниципальной собственности» заменить словами «единый реестр муниципального имущества».

Статья 8

Внести в Закон Кыргызской Республики «О пастбищах» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №1, ст. 30) следующие изменения:

- 1) в статье 2, части 1 статьи 14, части 1 статьи 16 слово «Правительство» в различных падежных формах заменить словами «Кабинет Министров» в соответствующих падежах;
- 2) в статье 3:
  - а) часть 4 изложить в следующей редакции: «4. Установление границ пастбищ проводится комиссией, образованной местной государственной администрацией. В состав комиссии входят главы исполнительного и представительного представительных органов местного самоуправления каждой сопредельной административно-территориальной единицы, представители уполномоченного органа по вопросам окружающей среды, а также лесного хозяйства, специалисты уполномоченного государственного органа в сфере регистрации прав на недвижимое имущество.»;
  - б) в частях 5 и 6 слово «Правительство» в различных падежных формах заменить словами «Кабинет Министров» в соответствующем падежах;
  - в) часть 5¹ изложить в следующей редакции: «5¹. В свое время переданные в пользование на основе государственного акта пастбища, границы земель, входящие в состав государственного земельного запаса, находятся в ведении соответствующей административно-территориальной единицы.»;
  - 3) в статье 4:
    - а) в части 2 слова «объединениям пастбищепользователей» заменить словами «муниципальным предприятиям»;
    - б) часть 3 изложить в следующей редакции: «3. Представительный орган местного самоуправления утверждает среднесрочный план исполнительного органа местного самоуправления по управлению и использованию пастбищ, заслушивает отчеты об его выполнении.»;
    - в) в части 4 слова «и объединений пастбищепользователей» исключить;
    - 4) в статье 5:
      - а) в части 3 слова «исполнения положений настоящего Закона, а также» исключить;
      - б) часть 4 признать утратившей силу;
      - 5) статью 6 изложить в следующей редакции: «Статья 6. Жайыт комитет
        1. Исполнительным органом объединения пастбищепользователей является жайыт комитет.
        - Жайыт комитет осуществляет руководство текущей деятельностью объединения пастбищепользователей.
        2. Порядок формирования, организация деятельности жайыт комитета определяется Кабинетом Министров Кыргызской Республики.»;
        - 6) в статье 7:
          - а) в наименовании статьи слово «сообщества» исключить;
          - б) часть 1 изложить в следующей редакции: «1. Исполнительный орган местного самоуправления разрабатывает План по управлению и использованию пастбищ на среднесрочный период. В плане отражается основная информация, необходимая для обеспечения устойчивого использования пастбищ и информированности всех пользователей об их правах и обязанностях.
          - При составлении плана учитываются планы государственных органов, уполномоченных в сфере охраны окружающей среды.»;
          - в) в частях 2 и 3 слова «сообщества», «сообщества» заменить словами «исполнительного органа местного самоуправления»;
          - 7) предложение первое части 1 статьи 8 изложить в следующей редакции: «Исполнительный орган местного самоуправления или муниципальное предприятие, которому делегированы полномочия по организации использования пастбищ, ежегодно разрабатывает план использования пастбищ, который прилагается к плану сообщества по управлению и использованию пастбищ и является его неотъемлемой частью.»;
          - 8) в статье 10:
            - а) абзац первый части 2 изложить в следующей редакции: «2. Пастбищные билеты выдаются исполнительным органом местного самоуправления или муниципальным предприятием, которому делегированы полномочия по организации использования пастбищ, после внесения соответствующего сбора за пользование пастбищными угодьями.»;
            - б) часть 3 изложить в следующей редакции: «3. Размер сбора за пользование пастбищными угодьями определяется ежегодно для каждой пастбищной системы и для каждого вида пользования пастбищ исполнительным органом местного самоуправления или муниципальным предприятием, которому делегированы полномочия по организации использования пастбищ, не ниже налоговой базовой ставки с учетом оптимальной нагрузки, включаются в ежегодные планы использования пастбищ и утверждаются представительным органом местного самоуправления.»;
            - 9) статью 11 изложить в следующей редакции: «Статья 11. Использование средств за пастбищепользование
 Средства за пользование пастбищными угодьями поступают в местный бюджет и используются для улучшения пастбищ и пастбищной инфраструктуры.»;
            - 10) статьи 17 и 18 изложить в следующей редакции: «Статья 17. Разрешение споров
 Споры между сторонами решаются путем переговоров. Если согласие не достигнуто, спор разрешается в судебном порядке.
            - Статья 18. Ответственность за нарушение настоящего Закона
 Должностные лица и пастбищепользователи несут установленную законодательством Кыргызской Республики ответственность за нарушение настоящего Закона и порядка, установленного органами местного самоуправления по управлению и использованию пастбищ.».

(Продолжение на 11-ой стр.)

**ТУРЕЦКАЯ РЕСПУБЛИКА
ГОРОД БУРСА**

10-Й ГРАЖДАНСКИЙ СУД ПЕРВОЙ ИНСТАНЦИИ

ОСНОВНОЙ НОМЕР : 2022/191
РЕШЕНИЕ № : 2023/503

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В результате судебного разбирательства по делу об обнаружении вещей, которое проходит в нашем суде между истцом Мехметом Шахином и ответчиками Уммюгельсум Кара и другими лицами;

«1 - Удовлетворить суд и принять следующее решение «определить, что 1-й, 2-й и 3-й этажи здания, состоящего из подвала, цокольного этажа, 1-го этажа, 2-го этажа и 3-го этажного этажа недвижимости, расположенной по адресу: область Бурса, район Йилдырым, микрорайон Дегирумликызык, 505 участок, 13 надел построены истцом и принадлежат истцу».

Несмотря на то, что одной из обвиняемых Уммюгельсум Кара, зарегистрированной по адресу: проспект Гебзе 71/14 Кара-Кол 9823 Токмак / Кыргызская Республика, не удалось отправить уведомление по адресу, адрес для уведомления не был найден, несмотря на все поиски.

Решение будет считаться отправленным через **15 дней** после даты объявления.

О том, что лицо может подать апелляцию в течение 2 недель со дня уведомления, сообщается публично вместо уведомления. 12.07.2024

Регистратор 995709 Судья 19578
подписан электронной подписью подписан электронной подписью

**T.C.
BURSA**

10. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/191
KARAR NO : 2023/503

İLAN

Davacı Mehmet Şahin ile davalılar Ümmüğülsüm Kara ve diğerleri arasında mahkememizde görülmekte olan Muhdesat Aidiyetinin Tespiti davasının yapılan yargılaması sonucunda;

“1-Davanın kabulü ile, Bursa ili, Yıldırım İlçesi, Değirmenlikizik Mahallesi, 505 ada, 13 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan bodrum kat, zemin kat, 1. Kat, 2. Kat ve 3. Çekme Kattan oluşan binanın 1. Kat, 2. Kat ve 3. Çekme katinin davacı tarafından yapıldığının ve davacıya ait olduğunun tespiti» karar verilmiştir.

Davalılardan Ümmüğülsüm Kara'nın Gebze Cad. No: 71/17 Kara-Kol 9823 Tokmak / Kırgız Cumhuriyeti adresine tebligat yapılamadığı gibi tüm aramalara rağmen tebligata açık yarar adresine ulaşılamamıştır.

Hüküm ilan tarihinden itibaren **15 gün sonra** tebliğ edilmiş sayılacaktır. Tebliğ tarihinden itibaren 2 haftalık süre içerisinde istinaf kanun yoluna başvurabileceği hususu tebligat yerine kaim olmak üzere ilanen tebliğ olunur. 12/07/2024

Yazı İşleri Müdürü 95709 **e-imzalıdır** Hakim 195738 **e-imzalıdır**

**ЖОГОЛДУ
УТЕРЯ**

Өмүрзаков Бактыбек Дүйшеевичке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам. актысы Ч №321162 (24.09.2013-ж.б.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
Н-038

Акматава Карлыгач Эркинбековнага тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мам. актысы №093546 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
Н-040

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на земельный участок №820910 на имя Токтоматова Жолдошбека Темирбековича считать недействительным.
П/П 500

Кыргызская геологическая служба МПРЭТН КР

объявляет о смене места проведения аукциона по участку угля «Кызыл-Тоо», расположенное в Ноокатском районе Ошской области

Согласно приказу Кыргызской геологической службы от 19 августа 2024 года №60 О внесении изменений в приказ от 25 июля 2024 года №53 «О проведения аукциона на право пользования недрами на несколько объектов недр, расположенных в Чон-Алайском, Алайском, Араванском, Ноокатском Узгенском и Кара-Суйском районах Ошской области» аукцион по участку угля «Кызыл-Тоо» состоится **18 сентября 2024 года** в городе Ноокат в здании районной государственной администрации Ноокатского района Ошской области Кыргызской Республики. Регистрация участников аукциона **с 10.30 до 10.50 часов.**

Всем желающим принять участие в аукционе необходимо предоставить документы для участия в аукционе **не позднее 18.00 часов 9 сентября 2024 года** в КГС по адресу: г. Бишкек, проспект Эркиндик, 2, кабинет № 214. Подробная информация обо всех необходимых документах для участия в аукционе содержится в «Условиях аукциона по предоставлению права пользования объектом недр».

С условиями аукциона, требованиями к участию в аукционе, а также иной информацией, касающейся аукциона можно обратиться по телефону: 90-40-40 (+1049) или интернет сайте www.geology.kg, а также в Управлении геологии КГС, каб. №305, ежедневно с 9-00 до 18-00 часов.
С/О 953

«НУР Телеком» ЖЧКсы

2024-жылдын 1-сентябрынан тартып “НУР Телеком” түйүнүнүн бардык абоненттеринин кызматы үчүн роуминг тармактарында Vodafone Roaming Services жана AI компаниянын топтогунун тармактарындагы түйүндөрүндө роумингге абоненттик тарифтердин төмөндөтүлүшү жөнүндө билдирет.

Толук маалыматты сиздер компаниянын www.o.kg расмий сайтынан же O! тейлөө жана сатуу кеңселеринен алууга болот.

КРМТЖБМК караштуу МБАнын: №16-0062-КР, 06.12.2016-ж, №16-0063-КР, 06.12.2016-ж лицензиялары.

ООО «НУР Телеком»

уведомляет о снижении абонентских тарифов на услуги роуминга для всех абонентов сети «НУР Телеком» в роуминге в сетях группы компаний Vodafone Roaming Services и AI с 1 сентября 2024 года.

Более подробную информацию Вы можете узнать на официальном сайте компании www.o.kg или в офисах продаж и обслуживания O!

Лицензии ГАС при ГКТИУС КР: №16-0062-КР от 06.12.2016, №16-0063-КР от 06.12.2016.

ОАО «ПРОМПРОЕКТ»

В соответствии с Положением о порядке раскрытия информации на рынке ценных бумаг сообщаем Вам о заключении 16.08.2024 г. договора на производство работ с ОсОО «ДЕНГЕ ЙАПЫ», юридический адрес: г. Бишкек, ул. Разакова, дом 50, каб. 4
С/О 952

Чоң-Кемин айыл аймагындагы "Алтын-чөйчөк" муниципалдык ишканасы жайыт жерлерден төмөндөгү контурлар боюнча туризмге жана чабындыга жайыт жерлерин ижарага берүүгө конкурс (торук) жарыялайт:

524/7,2 туризм 0,2 га. дан 4 жер тилке
525/2,3 туризм 0,2 га. дан 5 жер тилке
526/2,4 туризм 0,2 га. дан 5 жер тилке
527/0,9 туризм 0,2 га. дан 3 жер тилке
жана 483/1,7 дан 1,7 га чабындыга конкурс жарыялайт.

Документтер 20-августтан 10-сентябрга чейин Чоң-Кемин айыл өкмөтүнүн имаратында кабыл алынат.
Н-041

ПССИ СОКУЛУКСКОГО РАЙОНА ЧУЙСКОЙ ОБЛАСТИ

объявляет публичные торги

на недвижимое имущество с приусадебным участком, расположенное по адресу: Чуйская область, Сокулукский район, село Сокулук, ул.Кайназарова д.64, код ЕНИ: 7081910012890 зарегистрированное на имя Жумабаева Камала Мурзаевича.

Стартовую стоимость недвижимого имущества на публичных торгах определить 2 152 485 (два миллиона сто пятьдесят две тысячи четыреста восемьдесят пять) сом.

Торги состоятся 1 октября 2024 года в 11.00 часов по месту нахождения имущества по адресу: Чуйская область, Сокулукский район, с. Сокулук, ул. Кайназарова, дом 64.

Для участия в торгах необходимо внести 5% гарантийного взноса в Сокулукский филиал ОАО «РСК Банк», депозитный счет 4403052100000122; БИК 440305 или 440001; код платежа 14511900, ИНН 00405199510158; получатель Подразделение службы судебных исполнителей Сокулукского района Чуйской области.

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона.

Участник, выигравший публичные торги должен в течение семи дней внести на депозитный счет ПССИ Сокулукского района, покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса.

Обращаться в ПССИ Сокулукского района по адресу:
Чуйская область, Сокулукский район, с. Сокулук, ул. Фрунзе, 201 Б,
тел.: (0553) 13-00-20, (0703) 13-00-20.
Н-046

Айтматов районундагы Кызыл-Адыр айылынын тургуну Кулмамбетов Жакшыбек Нарбековичтин үй-бүлө мүчөсүнө тиешелүү (19.01. 2016-ж.берилген) №0079209 жер үлүшүнө жеке менчик укугу жөнүндөгү күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П 025

Телекманова Алмагуль Омурзаковнага таандык жеке ишкердик күбөлүгүнүн код ОКПОсу 27463395 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
К.

Моминов Азизилла Номановичке таандык жер үлүшүнө укук берүүчү күбөлүгү номери 0073391 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
К.

Хусанов Ойбек Улугбековичке таандык ИНН 21302199501756 салыктык каттоо баракчасы жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
К.

Өзгөн районунун тургуну Кожоева Жанаркан Токоевнага таандык жеке ишкердик күбөлүгүнүн код ОКПОсу 32173535 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П 262

Касымалиев Суюнтбекке тиешелүү жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндөгү мамлекеттик актысы Ч №0011156 (02.07.2003-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
Н-045

Кенжегараев Рыспек Джамаловичке тиешелүү Талас шаары, Б.Сарногоев көчөсү 274/2 дарегинде жайгашкан 15/III-99. батирдин техникалык паспорту иден.коду: 6-5-6-17-152-1-2 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
Н-047

ОсОО "Аэро Кыргызстан"

Реализует на аукционной основе:

ЛОТ №	Наименование имущества	Тех состояние	Стартовая сумма. сом
1	Автомашина КРА3-255 Б-1с ТЗ-22(КГВН 6965)	нерабочее	203 518,98
2	Автомашина КРА3-258 Б-1с 5756 ВВ №32 (КГВН 6971)	нерабочее	196 707,69

Осмотр по адресу:
Нефтебаза №1, Прирельсовый склад (с. Военно-Антоновка).
Заявку с указанием контактных данных и предлагаемой суммы в запечатанном конверте с пометкой «Наименование имущества _____ и номер лота _____» до 25 сентября 2024 г. представить по адресу: с. Мраморное, Аэропорт «Манас», нефтебаза – 2 (коммерческая служба).
Расходы по вывозу несет Покупатель.

Справки по телефону: (0312) 69 39 75

СООБЩЕНИЕ О СУЩЕСТВЕННОМ ФАКТЕ

Открытое акционерное общество «Международный аэропорт «Манас»

19 августа 2024 года приняло решение:

- Прекратить полномочия Члена Правления - Директора по экономике, финансам и социальному развитию ОАО «МММ» Малдыбаева Адилета Абдымукталиповича с 19 августа 2024 года.
- Назначить на данную должность Курманбекова Медербек-ка Темирбековича с 19 августа 2024 года.

С/О 956

Кенжегараева Кулмканга тиешелүү Талас шаары, Б.Сарногоев көчөсү 271/1 дарегинде жайгашкан 27/II-1994-ж. техникалык паспорту иден.коду: 6-5-6-17-152-1-1 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
Н-047

Өзгөн районунун тургуну Нурдинова Жазуул Тойгонбаевнага таандык жеке ишкердик күбөлүгүнүн код ОКПОсу 27870278 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П 425

Өзгөн шаарынын Манас көчөсүндөгү №32-г №7 "Борбор" кварталындагы көп кабаттуу үйдүн Ч №1102937 мам.актысы жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.
П/П 532

МАДАНИЯТ
МАЙДАНЫНДА
www.erkyn-too.kg

А. Изибаев атындагы Кыргыз мамлекеттик циркинин директору Рыскул БОРОМБАЕВ:

«КАРКАСЫН ЭСКЕ АЛБАГАНДА,
ЖАҢЫ ЦИРК КУРУЛУП ЖАТАТ»

Абубакир Изибаев атындагы Мамлекеттик циркти оңдоо иштеринин 80-85 пайызы аяктап калды. Эске салсак, былтыр июль айында Өлкө башчысы Садыр Жапаров цирктин имаратына өзү барып таанышып, толук оңдоо-түзөөдөн өткөрүү тапшырмасын койгон болчу. Ага ылайык оңдоо иши сентябрда башталып, ушул жылдын күз айына цирк эшиги көрөрмандарга ачылганы турат. Курулуш иштеринин жүрүшү тууралуу цирк жетекчиси менен маек курдук.

- Рыскул Мамбеткулович, циркти оңдоо-түзөө иштери кайсы этапка келип калды?

- Кыргыз циркинин имаратынын жалпы абалы канааттандырарлык эмес болчу. 48 жылдан бери оңдоодон өткөн эмес. Цирктин манежи, отургучтары, чатыры эскирип суу менен камсыздоо, канализация, жылытуу системалары иштен чыккан. Желдетүүнүн жоктугунан жаныбарларды кармаган имараттан жагымсыз жыт чыгып турчу. Бүгүнкү күнү оңдоо иштеринин 85%ы жасалып, жылытуу системалары, жарыктандыруу, кондиционер, залдар, бөлмөлөр, айтор бардыгы толук жаңыланып бардык шарттары менен жасалып, айрымдары аяктап калды. Ичиндеги эски отургучтардын баары алмашылды. Жаңы паркеттер 1 жумада салынып бүтөт. Керектүү жерлерге ламинат, кафелдер коюлду. Жаңы отургучтар Россиядан 1 ай мурда алынып келинди. Жалпы 1800 орундуу кресло бүгүн циркке алынып келинген. Цирктин карамагында 185 бөлмө, 2 машыгуучу зал бар. Залдар мурда ижарага берилип келсе, бүгүн алардын баарын чыгардык, бир дагы ижарага болбойт. Бардык зал колдонулат, студия ачылат. Кыргыз цирки бардык шарттар менен камсыздалууда.

- Цирк качан ачылат?

- Цирктин ачылышы ноябрь айына барып калат. Оңдоо иштеринин бүтүшү 15-сентябрь деп турабыз. Манеж жок болгондугуна байланыштуу 1 жыл бою биздин артисттер машыккан жок. Курулуш иштери аяктаган соң 1 жарым ай артисттердин даярдануусуна убакыт керек.

- Курулуш иштерине мамлекет канча каражат бөлүдү? Буга чейин мындай курулуш иштеринин аягы жакшы бүтпөй, айрымдары сотко чейин жеткен учурлар болор эле...

- Бул жерде көзөмөл күчтүү. Эч бир мыйзамсыз иштерге жол берилбейт. Иштин баарын Президенттин иш башкармалыгы көзөмөлгө алган. Бул жерде оңдоо иштери башталганда бир аз бааларын жогору койгондор кездешип, бирок алардын баары токтотулду, жумуштан бошотулду. Президенттин фондунан 150 млн сом бөлүнгөн. Мамлекет да бөлүп жатат. Бул жерде каркасын эсепке албаганда, жаңы цирк тургузулуп жатат десек болот. Жумуштардын сапатына өзгөчө көңүл бурулуп жатат. Керектүү колдонуучу материалдар өзүбүздөн чыккан кафелдер

менен коюлуп, айрымдары чет өлкөдөн алынып келүүдө. Цирк жетекчилиги, эч бир акча жагына тиешесиз жок. Киришкен жокпуз, биз тек гана цирктин ичинде артисттерге кандай шарт, машыгуу залдары, болуш керек деген иштерге аралашабыз. Курулуш жа-сагандарга ушул багытта гана айтып жатабыз.

- Буга чейин цирктин айланасында коррупциялык иштер, мында багылган жаныбарлардын турган жерлери тууралуу нааразычылыктар көп болгон. Бул иштер эмне болду?

- Бул боюнча убагында тиешелүү укук коргоо органдары иш алып барып жатышкан. Андан кийин жетекчилик алмашылды. Биз цирк имаратын оңдоо иштери бүтүп, каалгасы ачылса деген аракеттер менен жүрөбүз.

- Циркте жалпы канча кызматкер эмгектенет жана алардын айлыктары кандай?

- Штатта жалпы 186 адам бар, 46 артист, 11 музыкант жана башка кызматкерлер. Айлыктары мындан 3 жыл мурда көтөрүлгөн болчу. Артисттердин орточо айлыгы 10-13 миң сомду түзөт. Маяналары көтөрүлсө жакшы болмок. Бул боюнча Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Үсөнбекович мындан 4 ай мурда өзү келип айлык көтөрүлүүнү, каражат жагы каралып жатканын билдирген. Көбөйтөт го деп турабыз. Цирк өзгөчө көңүл буруучу тармак. Биздин артисттер абада иштешет. Кооптуулук көбүрөөк, ага карабастан кесиптерин сүйүшөт.

- Кандай жаңы программалар бар?

- Бизде ар түрдүү трюктар көп.

Быйылкы күзгө жаңы "Көчмөндөр" аттуу программага даярдык көрүлүп жатат. Мамлекет каражат бөлгөн. Ага жаңы костюмдар тиктирилип, артисттерге реквизиттер (керектүү каражаттар) алынды.

- Циркте багылган кандай жаныбарлар бар, алардын абалы кандай?

- Төө, жылкы, топоз, понилер бар. Мындан тышкары эчки, мышык, дикобраз сатып алганбыз. Азыр майда жаныбарлар жатаканада атайын жайда кармалууда. Чоң жаныбарлар үчүн 2 сарай ижарага алганбыз, калган жаныбарлар ошол сарайда багылууда. Цирктин жаңылоо долбоорунда жаныбарлар байлана турган, жем бере турган аштоолор, астыларына төшөлүүчү каражаттар менен жайлар дайындалууда.

Мээрим БАКТЫБЕК кызы

ОАО «МИКРОФИНАНСОВАЯ КОМПАНИЯ
«ИНВЕСКОР СА»
информирует о начале размещения второго
выпуска именных процентных облигаций

Вид ценных бумаг: именные процентные облигации;
Форма выпуска облигаций: бездокументарная, в форме записей на счетах;
Порядок размещения: размещение выпуска облигаций производится траншами;
Количество выпускаемых облигаций, предлагаемых к публичному предложению: общее количество облигаций выпуска: 20 000 (двадцать тысяч) экземпляров, количество траншей выпуска – 4 (четыре) транша, количество облигаций в каждом транше – 5 000 (пять тысяч) экземпляров;
Дата начала размещения выпуска и первого транша: 26 августа 2024 года;
Номинальная стоимость облигации: 5 000 (пять тысяч) сомов;
Объем эмиссии: 100 000 000 (сто миллионов) сомов;
Срок обращения: 36 (тридцать шесть) месяцев с даты начала размещения каждого транша облигаций;
Способ размещения: публичное предложение;
Доходность облигаций: 18% годовых;
Дата и номер государственной регистрации: KG 0202224612 от 19 августа 2024 года

Место и порядок ознакомления с проспектом эмиссии:
ОАО «МФК «Инвескор СА»
720033, Кыргызская Республика,
г.Бишкек, ул.Коенкозова, 75
Тел.: +996 (312/505/559/775)
96-00-00
www.invescore.kg
email: bonds@invescore.kg

ОсОО Финансовая Компания
«Сенти»
720001, Кыргызская Республика,
г.Бишкек, пр.Чуй, 219, 9-этаж
Тел.: +996 (312/559/775/700)
61-00-25
www.senti.kg
email: senti@senti.kg

МИНИСТЕРСТВО ПРИРОДНЫХ
РЕСУРСОВ, ЭКОЛОГИИ И
ТЕХНИЧЕСКОГО НАДЗОРА
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
(далее - Министерство)

в соответствии с Положением
о порядке проведения
конкурса на предоставление
юридическим лицам права
ведения охотхозяйственной
деятельности на определенных
охотничьих угодьях Кыргызской
Республики, утверждённый
постановлением Правительства
Кыргызской Республики от
11 августа 2016 года №440

объявляет об избрании
кандидатур из числа
неправительственных
организаций в
состав комиссии
на предоставление
юридическим лицам права
ведения охотхозяйственной
деятельности на
определённых
охотничьих угодьях.

Регистрация кандидатов будет
проводиться с 16.08.2024 года по
16.09.2024 года.

Просим обращаться
Торогелдиеву Элчибеку
Досумбековичу по адресу
г. Бишкек, бульвар Эркиндик 2,
кабинет 146, контактные
данные (0509) 12-51-52.

С/О 955

Сузактагы жаңы бала бакча

Сузак районунун Калмак-Кырчын айылындагы 50 орунга ылайыкташкан бала бакча быйыл бүткөрүлөт. Объектин курулушу 2023-жылы республикалык бюджеттин эсебинен башталган. Курулуштун наркы 27 млн сомду түзөт. Долбоор боюнча бир кабаттуу имарат, ашкана, откана, суу сактоочу кампа, сырткы ажаткана жана оюн аянтчасы менен куруу каралган.

Токмок автобекети
мамлекетке кайтарылды

Улуттук коопсуздук боюнча мамлекеттик комитети (УКМК) мыйзамсыз менчиктештирилген мамлекеттик объектилерди аныктоо жана кайтаруу боюнча жүргүзүлүп жаткан иштердин алкагында "Токмок автобекет (ПАТП)" ишканасы мыйзамсыз менчиктештирилгени аныкталганын билдирди. Мекеменин басма сөз кызматы кабарлагандай, аталган автобекет 1997-жылы менчикке чыгарылып, мамлекеттин үлүшү 30%ды түзгөн. Бирок мамлекетке ишкананын ишмердүүлүгүнөн эч кандай дивиденд төлөнгөн эмес. Мекеме тергөөгө чейинки текшерүүнүн жүрүшүндө акционерлер Токмок автобекетинин мыйзамсыз менчиктештирилгенин мойнуна алганын, 117 млн сомдон ашык бааланган автобекетти жер тилкеси жана административдик имараты менен кошо ыктыярдуу түрдө мамлекетке өткөрүп бергенин маалымдады.

Мамлекеттик кызматкерлер
Япониядан окуп келишет

Адам ресурстарын өнүктүрүү боюнча стипендиялык программанын алкагында Япониянын университеттерине быйыл 20 мамлекеттик кызматкер жиберилет. Стипендианттар менен Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары Эдил Байсалов жолугуп, кадрдык потенциалды өнүктүрүүгө багытталган бул долбоордун маанилүүлүгүн белгиледи. "Бүгүн биз стипендианттарды 18-жолу жөнөтүп жатабыз. Мамлекетибиздин мындан аркы ийгиликтүү өнүгүүсү үчүн бизге күчтүү, кесипкөй лидерлер керек жана Япониядан кайра кайтып келип, Кыргызстандын өнүгүшүнө салым кошосуздар деп ишенебиз" деди Э. Байсалов.

Калыгул БЕЙШЕКЕЕВ,
Мээрим БАКТЫБЕК кызы